

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**ANALIZA PRIDOBIVANJA IN PORABE EVROPSKIH SREDSTEV
OBČINE HRASTNIK**

Ljubljana, julij 2018

URŠKA PLANINC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Urška Planinc, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Analiza pridobitve in porabe evropskih sredstev Občine Hrastnik, pripravljene v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Sergejo Slapničar

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 REGIONALNA POLITIKA EVROPSKE UNIJE V OBDOBJU 2007-2013	3
1.1 Opredelitev	3
1.2 Cilji regionalne politike	4
1.3 Izvajanje politike v okviru treh glavnih skladov	5
1.3.1 Evropski sklad za regionalni razvoj	5
1.3.2 Kohezijski sklad	6
1.3.3 Evropski socialni sklad.....	6
1.4 Položaj Slovenije	7
2 REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE	7
2.1 Opredelitev regije	7
2.2 Regijska razvojna mreža Zasavje	8
2.3 Regionalni razvojni program Zasavske občine.....	9
2.3.1 Program za obdobje 2007-2013	9
2.3.2 Program za obdobje 2014-2020	10
3 ANALIZA TUJIH ZNANSTVENIH ČLANKOV	11
3.1 Analiza člankov	11
3.2 Ugotovitve	15
4 PROJEKTI OBČINE HRASTNIK.....	16
4.1 Projekti v obdobju 2007-2013	16
4.1.1 Projekti financirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj	16
4.1.2 Projekti financirani iz Kohezijskega sklada	20
4.1.3 Projekti financirani iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.....	21
4.2 Analiza uspešnosti pridobitve evropskih sredstev	22
4.2.1 Vloga občine pri pridobivanju evropskih sredstev	22
4.2.1.1 Analiza razpisa	22
4.2.1.2 Izbira partnerjev.....	24
4.2.1.3 Načrtovanje aktivnosti.....	24
4.2.1.4 Možna tveganja pri izvajanju projektov	26
4.2.1.5 Analiza težav pri pridobivanju sredstev	28
4.2.2 Uspešnost občine Hrastnik pri pridobivanju evropskih sredstev	29
4.3 Nadzor projektov	30
4.3.1 Nadzor s strani Občine Hrastnik	30
4.3.2 Nadzor s strani pristojnih organov Republike Slovenije.....	31
4.4 Primerjava pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami	32
4.5 Analiza stroškov in koristi izbranega projekta.....	40
4.5.1 Opredelitev projekta in ciljev	41
4.5.2 Razvrščanje vplivov	41
4.5.3 Diskontiranje	43
4.5.4 Presoja projekta	43

4.5.5 Nefinančne koristi projekta	46
4.5.6 Analiza občutljivosti	47
4.6 Analiza intervjuja	47
5 PREVERBA RAZISKOVALNIH VPRAŠANJ IN PREDLOGI ZA NADALJNJO PRIDOBIVANJE EVROPSKIH SREDSTEV	50
5.1 Preverba raziskovalnih vprašanj	50
5.2 Predlogi za nadaljnjo pridobivanje sredstev.....	52
SKLEP.....	53
LITERATURA IN VIRI.....	56
PRILOGE	61

KAZALO TABEL

Tabela 1: SWOT analiza zasavske regije	11
Tabela 2: Projekti financirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007-2013.....	17
Tabela 3: Finančna struktura projekta (v EUR)	19
Tabela 4: Projekti financirani iz Kohezijskega sklada 2007-2013 (v EUR).....	20
Tabela 5: Projekti financirani iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja 2007-2013 (v EUR)	22
Tabela 6: Terminski načrt projekta Izgradnja čistilne naprave	25
Tabela 7: Sprejemljivost tveganja	27
Tabela 8: Zadolženost občin (v EUR).....	38
Tabela 9: Financiranje projekta s strani zasavskih občin (v EUR)	40
Tabela 10: Učinek projekta na zaposlovanje.....	42
Tabela 11: Denarni tokovi postavk v določenih letih (v EUR).....	44
Tabela 12: Skupne vrednosti postavk (v EUR).....	44
Tabela 13: Denarni tok investicije (v EUR).....	45
Tabela 14: Neto sedanja vrednost in interna stopnja donosnosti	46
Tabela 15: Analiza občutljivosti	47

KAZALO SLIK

Slika 1: Primer gantograma.....	26
Slika 2: Število projektov v obravnavanih občinah	33
Slika 3: Lastna sredstva na prebivalca (v EUR).....	35
Slika 4: Lastna sredstva na prebivalca (v EUR).....	35
Slika 5:Pridobljena evropska sredstva 2007-2013 (v EUR).....	36
Slika 6: Pridobljena evropska sredstva na prebivalca (v EUR)	37
Slika 7: Financiranje projektov iz različnih skladov	38

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Razlaga ocene tveganj.....	1
Priloga 2: Opis posameznega tveganja.....	2
Priloga 3: Strateški cilji in prioritete Občine Hrastnik 2014-2020.....	3
Priloga 4: Intervju s podžupanom Občine Hrastnik	4
Priloga 5: Intervju z direktorjem občinske uprave	5

UVOD

Evropska unija (v nadaljevanju EU) je ena od ekonomskih področij z največjim potencialom na svetu, vendar med njenimi članicami obstajajo precejšnje gospodarske in socialne razlike. Pomembno vlogo pri zmanjševanju omenjenih razlik ima prav gotovo glavna naložbena politika EU, ki jo imenujemo regionalna politika. Namenjena je vsem regijam v EU za podporo pri gospodarski rasti, trajnostnem razvoju, ustvarjanju novih delovnih mest, poslovni konkurenčnosti in izboljšanju kakovosti življenja državljanov (Mrak, Mrak & Rant, 2004, str. 29; Evropska komisija, 2016).

Namen magistrskega dela je predstaviti ključne sklade, ki se izvajajo v okviru regionalne politike, in kako njihova sredstva prispevajo k zmanjševanju razlik med posameznimi regijami EU. Drugi namen naloge je predstavitev vseh projektov Občine Hrastnik v finančni perspektivi 2007–2013, primerjava pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami in ocena izvedbe projekta Regijskega centra za ravnanje z odpadki Zasavje – Ceroz II. faza s pomočjo analize stroškov in koristi.

Pomembno vlogo pri pripravljanju, usklajevanju, spremljanju in vrednotenju regionalnih razvojnih programov ter regijskih projektov ima za zasavske občine Regionalna razvojna agencija. Vsem občinam v Zasavju, med drugim tudi Občini Hrastnik, nudi strokovno in tehnično podporo pri delovanju sveta regije in vodi regijsko razvojno mrežo (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2016a).

Glavni cilj magistrskega dela je analizirati uspešnost pridobivanja evropskih sredstev regionalne politike v Občini Hrastnik v finančni perspektivi 2007–2017. V okviru tega sem na primeru analize projekta Regijskega centra za ravnanje z odpadki Zasavje – Ceroz II. faza ugotavljala, ali je investicija finančno in nefinančno upravičena. To sem preverila s pomočjo analize stroškov in koristi. Omenjeni projekt sem si izbrala, ker je bil ta za Občino Hrastnik zahteven tako po finančni kot tudi izvedbeni plati. S pomočjo analize stroškov in koristi sem želela preveriti, ali je prišlo do izvedbe projekta upravičeno ali neupravičeno.

V magistrski nalogi preverjam dve raziskovalni vprašanji, in sicer:

1. Ali se je Občina Hrastnik za izvedbo projekta Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza odločila upravičeno?
2. Katera izmed zasavskih občin je najuspešnejša pri izvajanju projektov, sofinanciranih s strani evropskih skladov?

V teoretičnem delu magistrske naloge sem s pomočjo domače in tuje literature proučila tri glavne sklade regionalne politike, in sicer Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Evropski socialni sklad, ter povzela tuje znanstvene članke, prek katerih sem

spoznala različne metode ocenjevanja in raziskovanja uspešnosti črpanja v tujih državah oziroma občinah.

V nadaljevanju naloge sem podrobneje analizirala pridobitev evropskih sredstev v Občini Hrastnik in poskušala ugotoviti, ali je bilo črpanje sredstev uspešno. Uporabila sem metodo primerjave, tako da sem v analizo vključila primerjavo med zasavskimi občinami glede uspešnosti pri izvedbi evropskih projektov. Analizirala sem koristi in stroške na izbranem primeru. Osnova za raziskavo je bil tudi opravljen strukturiran intervju, in sicer s podžupanom Občine Hrastnik ter direktorjem občinske uprave. Z intervjujem sem pridobila podatke o pomenu evropskih sredstev za tako majhno občino, kot je Občina Hrastnik.

V času dodiplomskega študija sem kot študentka delala na Občini Hrastnik, zato sem v določena poglavja magistrske naloge vključila lastna mnenja, ki temeljijo na poznavanju razmer in načinu dela v občini. Bivši sodelavci in sodelavke so mi pomagali pri internem gradivu in mi nudili pojasnila, kjer sem jih potrebovala.

Magistrsko delo je sestavljeno iz uvoda, petih vsebinskih poglavij in sklepa. V prvem poglavju sem opredelila, kaj je regionalna politika, opisala njene cilje, podrobneje predstavila tri glavne sklade, in sicer Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Evropski socialni sklad, ter opisala položaj Slovenije. Poglavje se nanaša na finančno perspektivo 2007–2013.

V drugem poglavju sem opisala Regionalno razvojno agencijo Zasavje in predstavila razvojni program Zasavske regije v finančni perspektivi 2007–2013 in 2014–2020. Naslednje poglavje sem namenila tujim znanstvenim člankom. Analizirala sem jih 6. Obravnavali so tematiko regionalne politike.

Delo se v četrtem poglavju osredotoči na projekte v Občini Hrastnik, ki so bili financirani iz treh skladov (Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja). V tem poglavju je poudarek na sami analizi pridobitve in porabe evropskih sredstev, nadzoru projektov, primerjavi pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami, analizi stroškov in koristi izbranega projekta ter analizi rezultatov intervjuja, ki so bili pridobljeni s pomočjo strukturiranega intervjuja.

V zadnjem poglavju so na osnovi preverb raziskovalnih vprašanj podane ugotovitve in priporočila za nadaljnjo pridobivanje evropskih sredstev v Občini Hrastnik. Na koncu sledi še sklep magistrskega dela.

1 REGIONALNA POLITIKA EVROPSKE UNIJEV OBDOBJU 2007–2013

1.1 Opredelitev

Regionalna politika je naložbena politika EU. Namenjena je spodbujanju gospodarske rasti in izboljšanju kakovosti življenja v vseh regijah EU. Je tudi izraz solidarnosti med državami EU, saj večji del finančnih sredstev nameni manj razvitim regijam in jim tako pomaga zmanjšati regionalne razlike in uresničiti gospodarski potencial. V praksi pogosto poleg izraza regionalna politika zasledimo tudi izraza kohezijska politika ali strukturna politika. Po vsebini in pomenu se izrazi ne razlikujejo, vendar različni avtorji uporabljajo zanj različna poimenovanja (Mrak, Mrak & Rant, 2004, str. 29; Evropska komisija, 2014b).

Začetki regionalne politike segajo v leto 1957, saj je bila takrat prvič omenjena v Rimski pogodbi, s katero je bila ustanovljena Evropska gospodarska skupnost. V skladu z Rimsko pogodbo sta bila leto pozneje ustanovljena dva sklada, in sicer Evropski socialni sklad in Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad. Leta 1975 je bil ustanovljen še Evropski sklad za regionalni razvoj. V obdobju 1986–1999 so bile največje prelomnice za regionalno politiko zagotovo določitev pravne podlage regionalne politike, uvedba kohezijskega sklada, odbora regij in načela subsidiarnosti v Maastrichtski pogodbi ter podvojitev sredstev za strukturna sklada in kohezijski sklad. Leta 2000 si je EU z Lizbonsko strategijo za ključne naloge zadala gospodarsko rast, zaposlovanje in inovacije. Štiri leta kasneje je sledila širitev EU za deset držav članic. V obdobju 2007–2013 so se EU pridružile še Bolgarija, Romunija in Hrvaška. V tem obdobju je bil večji poudarek na preglednosti in komunikaciji ter še večja osredotočenost na rasti in zagotovitvi delovnih mest. Sredstva regionalne politike so v tem obdobju znašala 347 milijarde evrov. V tekočem obdobju, in sicer v obdobju 2014–2020, večji poudarek namenjajo socialni vključenosti in boju proti brezposelnosti mladih. Sredstva so v primerjavi s prejšnjim obdobjem višja za 4 milijarde evrov (Evropska komisija, 2014b; Evropska komisija, 2018c; Allan, 1990, str. 325).

Sredstva regionalne politike so se skozi posamezna sedemletna obdobja povečevala. Kot sem omenila, so sredstva v finančni perspektivi 2000–2006 znašala 235 milijard evrov, v finančni perspektivi 2007–2013 347 milijard evrov, v tekoči finančni perspektivi pa znašajo 351 milijard evrov.

Regionalna politika EU se izvaja v okviru treh glavnih skladov, in sicer Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada ter Evropskega socialnega sklada. Skupaj z Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja in Evropskim skladom za pomorstvo in ribištvo pa tvorijo evropske strukturne in investicijske sklade. Tri glavne sklade sem

podrobneje opisala v nadaljevanju magistrske naloge (Urad Vlade RS za informiranje, 2003; Evropska komisija, 2016).

V vsaki finančni perspektivi regionalna politika dosega konkretne rezultate. V finančni perspektivi 2007–2013 je državam EU pomagala (Evropska unija, 2018):

- ustvariti 769.000 delovnih mest;
- financirati 72.000 raziskovalnih projektov;
- vlagati v 225.000 malih podjetij;
- z 11.000 projekti izboljšati kakovost življenja v mestih in
- zagotoviti širokopasovno povezavo 5.000.000 novih uporabnikov EU.

1.2 Cilji regionalne politike

Glavni cilj regionalne politike je zmanjševanje obstoječih regionalnih razlik in preprečevanje nadaljnjih neskladij. Regionalna politika mora vseskozi spodbujati evropsko solidarnost z oblikovanjem in usmerjanjem ukrepov držav članic v okviru evropske integracije, ki ni koristna samo za manj razvite in bogate regije, temveč tudi za preostali del EU (Moussis, 1999, str. 155).

V finančni perspektivi 2007–2013 je bilo na voljo 308,041 milijarde evrov (cene 2004) oziroma 347,410 milijarde evrov (tekoče cene) regionalnih sredstev za celotno EU. Sredstva so bila razdeljena v okviru treh ciljev, in sicer (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018a):

- konvergence;
- regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja;
- evropskega teritorialnega sodelovanja.

Največ razpoložljivih sredstev je bilo namenjenih cilju konvergenca, in sicer 81,5%. Drugemu cilju je bilo namenjeno 16% sredstev, tretjemu pa 2,5% razpoložljivih sredstev.

Prvi cilj, in sicer konvergenca, je bil namenjen najmanj razvitim državam članicam EU in njenim regijam, kjer je bil bruto domači proizvod na prebivalca nižji od 75% povprečja EU, in državam, ki niso dosegale 90% bruto nacionalnega dohodka. Cilj je poudarjal predvsem inovativnost, prilagodljivost gospodarskim in socialnim spremembam in učinkovitost javnih uprav. Cilj je bil financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kohezijskega sklada. Slovenija je bila v okviru prvega cilja upravičena do 2.401.302.729 evrov (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018a; Evropska komisija, 2007).

Drugi cilj, to je regionalna konkurenčnost in zaposlovanje, je obsegal vsa območja EU, ki niso bila upravičena do sredstev v okviru cilja konvergenca. Cilj je pomagal državam članicam EU pri krepitvi konkurenčnosti in privlačnosti regij ter zaposlenosti s predvidevanjem pogostih in nepredvidenih socialnih in gospodarskih sprememb. Cilj je bil financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada. V okviru drugega cilja je bila Slovenija v finančni perspektivi 2007–2013 upravičena do 92.482.900 evrov (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018a; Evropska komisija, 2007).

Tretji cilj, in sicer evropsko teritorialno sodelovanje, je bil financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Krepiti je želel sodelovanje na čezmejni in medregionalni ravni. Usmerjen je bil v oblikovanje skupnih rešitev na področju razvoja cest, podeželja in obale, vzpostavljanju omrežij in razvoju gospodarskih povezav. Do financiranja so bile upravičene regije v okviru čezmejnega sodelovanja, transnacionalnega sodelovanja in v okviru medregionalnega sodelovanja in izmenjave izkušenj (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018a; Evropska komisija, 2007).

1.3 Izvajanje politike v okviru treh glavnih skladov

1.3.1 Evropski sklad za regionalni razvoj

Evropski sklad za regionalni razvoj sodi skupaj z Evropskim socialnim skladom med strukturne sklade. Evropski sklad za regionalni razvoj je bil ustanovljen leta 1975 zaradi neenakosti življenjskega standarda med posameznimi regijami. Namenjen je krepitvi ekonomske in socialne kohezije ter služi kot pomoč pri odpravljanju vse večjih razlik v razvoju držav članic. Predstavlja finančni instrument evropske regionalne politike, ki omogoča gospodarsko rast, saj spodbuja konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest v vseh državah članicah. Osredotoča se tudi na teritorialne značilnosti oziroma na področja, ki so naravno prikrajšana zaradi geografskih značilnosti (Mrak, Mrak & Rant, 2004, str. 38; Evropska komisija, 2007).

Svoje naložbe usmerja v več ključnih področjih, in sicer (Evropska komisija, 2014a):

- podpora malim in srednje velikim podjetjem;
- digitalno agendo;
- raziskavo in inovacijo;
- nizkoogljično gospodarstvo.

1.3.2 Kohezijski sklad

Kohezijski sklad je finančni instrument, ki je bil ustanovljen leta 1993 z Maastrichtsko pogodbo. Namenjen je državam članicam EU, ki imajo bruto nacionalni dohodek nižji od 90% povprečja EU. Njegov glavni cilj je zagotovo zmanjšanje socialnih in ekonomskih razlik ter spodbujanje trajnostnega razvoja. Finančno podporo nudi večjim projektom, ki izboljšujejo okolje in razvijajo transportno infrastrukturo (Mulec, 2008; Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018c).

V finančni perspektivi 2007–2013 je bilo do sredstev Kohezijskega sklada upravičenih štirinajst držav članic, in sicer Slovenija, Poljska, Latvija, Malta, Litva, Madžarska, Bolgarija, Estonija, Slovaška, Ciper, Romunija, Grčija, Portugalska in Češka. Predhodna prejemnica sredstev pa je bila Španija, saj je bil njen bruto nacionalni dohodek na prebivalca manjši od povprečja EU-15. V omenjeni finančni perspektivi je bila Slovenija upravičena do kohezijskih sredstev v okviru uresničevanja cilja večje konvergence, ki smo ga podrobneje omenili v poglavju 1.2. Do konca leta 2015 je imela za ta namen Slovenija na voljo 4,2 milijarde evrov evropskih sredstev (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018d; Evropska komisija, 2007).

Do sredstev Kohezijskega sklada so v finančni perspektivi 2014–2020 poleg Slovenije upravičene še naslednje države: Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija in Slovaška. Iz sklada se bo dodelilo približno 63 milijard evrov za (Evropska komisija, 2018b):

- prometna omrežja: prednost bodo imeli projekti evropskega interesa;
- okolje: sredstva bodo namenjena projektom na področju energetike in prometa, vendar morajo predstavljati jasne in vidne spremembe oziroma izboljšave v razvoju prometa in uporabe obnovljivih virov energije.

1.3.3 Evropski socialni sklad

Leta 1957 je bil z Rimsko pogodbo ustanovljen Evropski socialni sklad, ki ga uvrščamo med najstarejše strukturne sklade. Ustanovljen je bil z namenom zniževanja razlik v bogastvu in življenjskih standardih v državah članicah EU. Spodbuja zaposlovanje in socialno vključevanje ter vlaga v ljudi in njihovo znanje (Evropska komisija, 2018a; Mulec, 2008).

Prek Evropskega socialnega sklada je več kot 10% celotnega proračuna EU namenjeno investicijam v najpomembnejši kapital EU, in sicer v ljudi oziroma vsakega posameznika. V finančni perspektivi 2007–2013 je bilo iz Evropskega socialnega sklada državam članicam EU za doseganje ciljev na zgoraj omenjenih področjih namenjeno približno 75 milijard evrov (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018b).

Evropski socialni sklad bo v finančni perspektivi 2014–2020 zagotovil 80 milijard evrov sredstev za (Evropska komisija, 2018a):

- izobraževanje ljudi in iskanje zaposlitve;
- spodbujanje socialne vključenosti;
- izboljšanje usposabljanja in izobraževanja;
- krepitev kakovosti javnih storitev v posameznih državah članicah EU.

Finančna sredstva Evropski socialni sklad dodeljuje različnim organizacijam, kot so javni organi, civilne družbe in zasebna podjetja. Svet EU skupaj z Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo odloča o strategiji in proračunu omenjenega sklada. Operativne programe v posamezni finančni perspektivi pa načrtuje svet EU, vendar potrebuje potrditev programov s strani Evropske komisije (Evropska komisija, 2018a).

1.4 Položaj Slovenije

V finančni perspektivi 2007–2013 je bila Slovenija upravičena do 4,1 milijarde evrov, kar je 3,6-krat več kot v finančni perspektivi 2000–2006. Sredstva je usmerila predvsem v dejavnosti, ki zmanjšujejo regionalne razlike in pospešujejo družbeno-ekonomski razvoj. V omenjeni finančni perspektivi se je Slovenija zavezala nameniti 60–65% izdatkov za spodbujanje gospodarske rasti in ustvarjanje novih delovnih mest. Sredstva je lahko črpala v okviru treh operativnih programov (Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018d):

- operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013;
- operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013;
- operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013.

Slovenija je finančno perspektivo 2007–2013 zaključila zelo uspešno, saj je bila v primerjavi z ostalimi članicami EU uvrščena na odlično 4. mesto glede črpanja evropskih sredstev. V Sloveniji so vse občine ali regije izvedle vsaj en projekt, sofinanciran iz evropskih skladov. Vsi projekti so prispevali k zmanjšanju razlik v razvoju občin, dvigu konkurenčnosti, inovativnosti, varovanju vodnih virov itd. Omenjeno je izboljšalo pogoje in okolje bivanja vseh prebivalcev Republike Slovenije (Čeh, 2016).

2 REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA ZASAVJE

2.1 Opredelitev regije

Zasavska regija je najmanjša regija med dvanajstimi statističnimi regijami v Sloveniji. Meri 264 km² površine in ima 42.983 prebivalcev. Trenutno se nahaja v fazi preobrazbe,

kar je posledica zapiranja premogovnika in zatona določenih industrijskih panog. V regiji se pojavlja precej težav – zlasti visoka brezposelnost, onesnaževanje okolja in neugodna demografska podoba. Preobrazba regije lahko poteka več desetletij, pri čemer je ključnega pomena razumevanje skupnosti in denarna pomoč (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 6).

Regionalna razvojna agencija je pravna oseba, ki je v večinski javni lasti in opravlja splošne razvojne naloge v razvojni regiji. V Zasavju imamo tako imenovano Regionalno razvojno agencijo Zasavje, ki je javni zavod, ustanovljen s strani treh zasavskih občin, in sicer občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Od julija 2016 je po vpisu v evidenco regionalno razvojnih agencij s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo v finančni perspektivi 2014–2020 nosilna institucija regionalnega razvoja v zasavski razvojni regiji (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2016a; Pravno informacijski sistem, 2017).

Regionalna razvojna agencija Zasavje opravlja naloge spodbujanja regionalnega razvoja oziroma splošne razvojne naloge na regionalni ravni. Njen glavni cilj je zmanjšanje razvojnega zaostanka regije tako za slovenskim kot tudi evropskim povprečjem. Zmanjšati pa želi tudi razvojne razlike znotraj regije. Bistvene naloge, ki jih opravlja, so (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2016c):

- pripravljanje, usklajevanje, spremljanje in vrednotenje regionalnega razvojnega programa in regijskih projektov;
- priprava dogovorov za razvijanje regije;
- sodelovanje pri izvajanju javnih razpisov in javnih naročil;
- pomoč pri izvajanju regijskih finančnih planov;
- izvedba regijskih projektov;
- svetovanje, obveščanje in usmerjanje razvojnih partnerjev pri oblikovanju projektov in prijavi na različne razpise;
- prenašanje znanja in dobrih praks;
- izvajanje in koordinacija ostalih nalog v javnem interesu s področja regionalne politike po predhodni potrditvi organa, pristojnega za regionalni razvoj.

2.2 Regijska razvojna mreža Zasavje

Regijska razvojna mreža Zasavje je oblika povezovanja ključnih razvojnih institucij za uresničevanje razvojnih prioritet razvojne regije Zasavje. Prednostne naloge Regijske razvojne mreže so (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2016b):

- priprava razvojnih pobud Razvojnemu svetu zasavske regije;
- pomoč pri pripravi in izvajanju regijskih projektov;
- obveščanje vključenih institucij o projektih in programih v regiji;

- povezovanje razvojnih institucij v okviru regije in izven nje;
- ostale naloge s področja razvoja v regiji.

Kot sem že omenila v prejšnjih poglavjih magistrske naloge, delimo Slovenijo na vzhodno in zahodno kohezijsko regijo. Zasavska regija sodi med manj razvito vzhodno regijo. Posamezna regija ima v razvojnem svetu kohezijske regije pet predstavnikov, ki jih imenuje svet regije. Svet zasavske regije je organ, ki ga sestavljajo župani občin v regiji, in sicer župana Občine Hrastnik in Zagorje ob Savi ter županja Občine Trbovlje.

2.3 Regionalni razvojni program Zasavske občine

2.3.1 Program za obdobje 2007–2013

Regionalni razvojni program je v finančni perspektivi 2007–2013 opredeljeval vrsto projektov in ciljev. Določeni cilji so bili doseženi v celoti, nekateri deloma, nekaj pa se jih ni uresničilo. Razlog nedoseganja ciljev je predvsem ta, da so bili cilji postavljeni nerealno ali pa je na njihovo uresničevanje vplivala svetovna finančna kriza. Za omenjeno obdobje so bile želje v razvoju strnjene v nekaj ključnih ciljev. Prvi izmed ciljev je bil, da bo zasavska regija prijazna, odprta in okolju prepoznavna z visoko kakovostjo življenja. Drugi cilj je predstavljal gospodarski razvoj, ki je temeljil na podpiranju razvoja obstoječih podjetniških jeder in vzpostavitvi ustrezne razvojne infrastrukture za podporo razvoju novih dejavnosti. Na tem področju je zasavska regija naredila pomemben korak naprej, ampak večjega učinka ni bilo, saj so v tem obdobju propadla pomembnejša podjetja ter posledično vplivala na povišanje brezposelnosti oziroma k večji izgubi delovnih mest. Naslednji cilj je bil, da se zmanjša stopnja brezposelnosti. Kljub številnim ukrepom in dobrim rezultatom ostaja v zasavski regiji visoka brezposelnost. Z izgradnjo čistilnih naprav se je stanje okolja v zasavski regiji izboljšalo, problem ostaja samo zaradi majhnih prašnih delcev ter geografske lege s slabo prevetrenostjo urbaniziranih dolin (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 7).

Zasavska regija se je v finančni perspektivi 2007–2013 vključila v vse tri operativne programe za pridobivanje evropskih sredstev. Evropska sredstva so bila za zasavske občine dodana vrednost pri izvajanju vseh projektov, s pojavom finančne krize pa se je njihov pomen še povečal. Operativni programi so bili trije, in sicer Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov, Operativni program razvoja človeških virov in Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 8).

V okviru prvega operativnega programa so bili v zasavski regiji sofinancirani predvsem projekti s področja konkurenčnosti podjetij in raziskovalne odličnosti, povezovanja naravnih in kulturnih potencialov ter razvoja regij. Finančno največji projekt je bil v okviru omenjenega programa zagotovo sofinanciranje Razvojnega centra Novi Materiali. Glavni

cilj in namen ustanovitve razvojnega centra je spodbujanje razvojno-raziskovalne dejavnosti, ustanavljanje inovativnih podjetij, kar lahko posledično privede do hitrejšega gospodarskega razvoja (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 8-9).

V okviru drugega operativnega programa so se sredstva pridobila iz Evropskega socialnega sklada. V zasavski regiji so se sredstva porabila za sofinanciranje projektov s področij izobraževanja, štipendiranja, podjetništva itd. Zasavska ljudska univerza je bila uspešna na več razpisih s področja izobraževanja in štipendiranja. Sredstva je porabila za centre vseživljenjskega učenja in za neformalno izobraževanje odraslih. V tem operativnem programu so bili osredotočeni na doseganje večje zaposlenosti in socialne vključenosti. Podprtih je bilo 217 ustanovitev novih s.p.-jev in 670 vključitev v programe usposabljanja na delovnem mestu (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 9).

V okviru tretjega operativnega programa pa sta bila sofinancirana dva projekta. Prvemu projektu je bilo namenjenih 12.847.045 evrov, upravičenke sredstev pa so bile občina Hrastnik, Trbovlje, Radeče, Litija in Zagorje ob Savi. V okviru drugega projekta pa so bile do sredstev v višini 20 milijonov evrov upravičene štiri občine, in sicer Litija, Šmartno pri Litiji, Zagorje ob Savi in Radeče (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 10).

2.3.2 Program za obdobje 2014–2020

Oktobra 2012 je Svet zasavske regije potrdil program priprave regionalnega razvojnega programa za finančno perspektivo 2014–2020, in sicer za območje zasavske razvojne regije. Regija obsega območja občin Hrastnik, Zagorje ob Savi in Trbovlje. V programu je določena struktura in vsebina dokumenta. Imenovana je bila tudi skupina za pripravo programa in njihove naloge v posameznih korakih priprave Regionalnega razvojnega programa 2014–2020 (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 6-7).

V finančni perspektivi 2014–2020 so pristojni organi za zasavsko regijo analizirali prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti. Namen analize je predvsem pomoč pri večjih strateških odločitvah, kot so: kam usmeriti poslovanje, katere projekte opustiti itd. Prednosti in slabosti se nanašajo na notranje dejavnike, medtem ko priložnosti in nevarnosti na zunanje dejavnike. Razlike med notranjimi in zunanjimi dejavniki so, da imamo pri notranjih dejavnikih vpliv, da se lahko na neko situacijo prilagodimo ali ukrepamo kako drugače. Na zunanje dejavnike pa nimamo vpliva. Vse, kar lahko naredimo, je, da prilagodimo notranje lastnosti. Tabela 1 prikazuje analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti zasavske regije (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015, str. 43; Koncept-poslovanje, 2018).

Tabela 1: SWOT analiza zasavske regije

Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> – ugodna geografska lega in bližina centrov; – kadrovski potencial v regiji; – obstoj podpornega okolja za razvoj podjetništva; – dobra pokritost srednješolskega izobraževanja; – naravni viri; – kulturna dediščina; – železnica; – bližina avtoceste; – razvita energetska infrastruktura; – dostopna stanovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> – staranje prebivalstva; – odhajanje prebivalstva iz regije; – onesnaženost zraka; – degradirana območja zaradi rudarjenja; – pomanjkanje ustrezno plačanih delovnih mest; – visoka stopnja brezposelnosti; – prepočasno nastajanje novih podjetij; – premalo izkoriščena kulturna dediščina; – neizkoriščenost infrastruktur.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> – prestrukturiranje regije; – izkoriščanje obnovljivih virov energije; – okrepitev gospodarske moči regije; – iskanje novih vsebin za prazne industrijske objekte in lokacije; – izkoriščanje kulturne dediščine; – razvoj podeželja; – razvoj različnih turističnih področij; – uspešno črpanje sredstev EU; – ustvarjanje novih delovnih mest; – socialno podjetništvo. 	<ul style="list-style-type: none"> – pomanjkanje tujih investicij; – pomanjkanje državnih finančnih sredstev; – izguba tradicionalne energetske dejavnosti; – ugodnejša delovna mesta izven regije; – slaba prepoznavnost regije; – izguba tradicionalnih znanj in veščin; – višja stopnja obolezlosti; – nepravilno delovanje odločevalcev o razvojnih projektih v regiji.

Vir: Regionalna razvojna agencija Zasavje (2015).

3 ANALIZA TUJIH ZNANSTVENIH ČLANKOV

3.1 Analiza člankov

Pomen regionalne politike in evropskih sredstev je zelo velik in pomemben v vseh državah EU, kar lahko vidimo po obsežnih raziskavah in napisanih člankih na to temo. V nadaljevanju poglavja magistrske naloge sem podrobneje predstavila 6 tujih znanstvenih člankov, ki temeljijo na proučevanju in analiziranju pomena evropskih sredstev s pomočjo različnih raziskovalnih metod. Članki se nanašajo na različne države članice EU oziroma na posamezne občine.

Prvi članek avtorice Deleva Dore z naslovom *The impacts of EU cohesion policy funding on the Bulgarian economy* govori o pomembnosti evropskih sredstev ter kako so ta sredstva pozitivno vplivala na gospodarstvo Bolgarije. Leta 2017 je Bolgarija praznovala 10 let članstva v EU, zato se je avtorica odločila, da bo analizirala učinke članstva v EU. V

članku so najprej predstavljeni skladi EU in višina pridobljenih sredstev Bolgarije. Navedene so naslednje prednostne naloge regionalne politike v Bolgariji (Deleva, 2017):

- izboljšanje prometne infrastrukture in dostopov do vseh območij;
- vlaganje v raziskave in inovacije;
- poslovna podpora;
- povezljivost in e-storitve;
- podpora projektom na področju okolja in energije;
- izboljšanje zaposlovanja.

Avtorica članka je kot glavni cilj analize navedla ocenitev učinkov evropskih sredstev na gospodarstvo Bolgarije. V analizo je vključila makroekonomske kazalnike in s SIBILA modelom (ang. Simulation of Bulgaria's Investment in Long-term Advance) ocenila vpliv evropskih sredstev na gospodarstvo in njihov učinek do leta 2016. SIBILA model je ekonometrični model, ki prikazuje makroekonomski učinek evropskih sredstev na gospodarstvo Bolgarije. Z metodo primerjave je nato primerjala še različne kazalnike v okviru modela, kot so: bruto domači proizvod (v nadaljevanju BDP), izvoz blaga in storitev, uvoz blaga in storitev, zasebne potrošnje, zasebne naložbe, zaposlovanje, stopnja brezposelnosti, povprečna plača itd. Analiza je pokazala, da so učinki financiranja projektov s strani EU za Bolgarijo pozitivni. Ključen učinek za Bolgarijo je zagotovo zmanjšanje brezposelnosti in povečanje zaposlenosti. Močan pozitiven vpliv evropskih sredstev vodi v dolgoročno povečanje konkurenčnosti bolgarskega gospodarstva. Makroekonomski kazalniki jasno kažejo pozitiven vpliv evropskega financiranja v Bolgariji. Skozi vsa leta članstva so si v Bolgariji pridobili izkušnje, ki jih lahko izkoristijo pri nadaljnji absorpciji vseh virov in izkoristijo vse ponujene priložnosti, ki jih ponuja regionalna politika (Deleva, 2017).

Drugi članek avtoric Jakusonoka Ingrida in Rivza Baibe z naslovom Assessment of the intensity and activity of use of EU funds in Zemgale Region govori o ocenitvi in proučitvi intenzivnosti in učinkovitosti naložb, ki so bile financirane iz evropskih skladov v državi Latviji ter občini Zemgale. Raziskava je bila osredotočena na obdobje 2007–2016. V Latviji se glavni problem celotnega ozemlja nanaša na socialno-ekonomske razlike med regijami. V članku je navedeno, da je glavno mesto Latvije, tj. Riga, pridobila največ evropskih sredstev za financiranje v celotni državi. Avtorji članka so si za oceno pomembnosti evropskih sredstev pomagali z raziskavo, kjer so primerjali (Jakusonoka & Rivza, 2017):

- intenzivnost privlačnosti evropskega financiranja v Latviji in državah srednje in vzhodne Evrope za obdobje 2007–2016;
- strukturno in kohezijsko financiranje občine Zemgale v obdobju 2007–2015.

Raziskovalne metode, uporabljene v članku, so: analiza projektних dokumentov, primerjalna analiza in statistična analiza. Občine so bile v analizi razvrščene po klasifikaciji občin, ki jo je razvilo Ministrstvo za varstvo okolja in regionalni razvoj. Zbrani so bili podatki o 22 občinah in 2 mestnih regijah. Občine so razdelili v 7 skupin. V raziskavi so bili uporabljeni podatki informacijskega sistema za upravljanje z evropskimi sredstvi, podatki, pridobljeni s strani Ministrstva za finance in Ministrstva za varstvo okolja in regionalnega razvoja, podatki o nadzoru uporabe evropskih sredstev, ki so strukturirani v podatkovnih bazah, podatki iz statističnega urada, ugotovitve znanstvenih raziskovalcev, podatki Eurostata itd. Informacijski sistem za upravljanje evropskih sredstev zbira informacije o prejetih zneskih iz evropskih skladov, s čimer zagotavlja enoten vir podatkov, ki beleži in nadzira projekte, sofinancirane s strani EU, ter omogoča analizo njihovih učinkov na regionalni razvoj.

Avtorici članka sta podali ugotovitve, da priložnosti, ki jih ponuja EU, spodbujajo podjetništvo v regijah, zmanjšujejo regionalne razlike in povečujejo učinkovitost naložb. V članku zasledimo podatek, da je bilo v občini Zemgale skupno izvedenih 855 projektov, za katere so pridobili 815,3 milijone evrov evropskih sredstev. S primerjavo zgoraj navedenih vidikov sta ugotovili, da Latvija zaseda drugo mesto med državami Srednje in Vzhodne Evrope po uspešnosti pridobivanja evropskih sredstev. Prvo mesto je zasedla Madžarska. Pri tej analizi sta upoštevali primerjavo % BDP-ja, financiranje projektov s pomočjo evropskih sredstev na prebivalca, primerjavo zneskov financiranja iz evropskih skladov na prebivalca itd. (Jakusonoka & Rivza, 2017).

Tretji članek avtorjev Gaydardzhieva, Markova in Simeonova z naslovom *Investment policy in Stara Zagora municipality – Guidelines and real results* govori o analizi izvedljivosti občin glede pridobivanja sredstev za izvedbo projektov na področju infrastrukture. Poudarek je na proučevanju te dejavnosti v eni izmed hitro razvijajočih se občin v državi Bolgariji, in sicer gre za Občino Stara Zagora. Občina je razdeljena v 51 naselij, kjer živi več kot 175.000 ljudi. Občina Stara Zagora je že pred vstopom države v EU izvajala različne ukrepe in uporabljala predpristopne instrumente, ki so bili namenjeni državam v predpristopni fazi. Njihov največji občinski projekt je bila izgradnja mestne čistilne naprave in kanalizacijskega sistema. Izvedli so tudi druge projekte, ki so pozitivno vplivali na razvoj občine. Brez pridobljenih evropskih sredstev občina ne bi mogla usmeriti razvoja tudi na druga območja oziroma druge panoge. Bistvenega pomena za razvoj infrastrukture v posamezni občini je razpoložljivost ustrezne infrastrukture, ki skrbi za razvoj lokalnega gospodarstva in vpliva na povečanje tujih zasebnih naložb. Glavni rezultati raziskav v članku potrjujejo zamisel o nenehnem vlaganju v javno in zasebno infrastrukturo, ki služi kot garancija za večjo regionalno in družbeno rast (Gaydardzhieva, Markov & Simeonov, 2010).

Četrty članek avtorice Iane Paliove z naslovom *Empirical analysis and estimates of the impact of the EU structural funds absorption in countries of Central and Eastern Europe*

govori o pozitivnih učinkih, ki so jih pridobile države Srednje in Vzhodne Evrope z vstopom v EU. V zadnjem desetletju so se izboljšale njihove priložnosti za privabljanje tujih naložb, omogočeno jim je bilo lažje povezovanje v mednarodno trgovino. Posamezne države so z vstopom v EU postale ene izmed držav z najhitrejšimi rastočimi trgi. Med recesijo, ki se je pojavila leta 2008, so države občutile manjšo ranljivost zaradi ekonomsko stabilnega območja v EU. S pomočjo strukturnih skladov so se države članice Srednje in Vzhodne Evrope začele približevati bolj razvitim državam, kar dokazuje tudi hitra rast BDP-ja na prebivalca. V članku je analiziran BDP v določenih državah Srednje in Vzhodne Evrope. Rezultati so pokazali, da so države uspešno izkoristile članstvo EU pri preoblikovanju gospodarstva in s tem ustvarile trdno podlago za dolgoročno gospodarsko rast. Evropska sredstva imajo pomemben vpliv na makroekonomske aktivnosti držav, kar tudi potrjujejo rezultati študije, predstavljene v članku. Prav tako so evropska sredstva koristno orodje za spodbujanje gospodarske dejavnosti in optimizacijo gospodarske rasti (Paliova, 2017).

Peti članek avtorjev Jane Kostalove, Libene Tetrebove in Michala Pataka, z naslovom *The system of support for projects co-financed by EU funds in the Czech Republic* govori o sofinanciranju projektov s pomočjo sredstev strukturnih skladov in Kohezijskega sklada v Republiki Češki v obdobju 2007–2013. Analizirali so sistem z vidika organizatorjev projekta, opredelili problematična področja in podali ukrepe za nadaljnje izboljšanje. V članku je predstavljen in analiziran vprašalnik, ki se osredotoča na oceno zadovoljstva organizatorjev projekta. Navedeni so tudi ukrepi, ki bi jih bilo treba sprejeti za odpravo problematičnih področij v sistemu podpore za projekte, ki so financirani z evropskimi sredstvi. Anketiranci so lahko podali tudi svoje ideje in predloge glede izvajanja projektov. Rezultati raziskave so pokazali, da so bili organizatorji projektov med pripravo in samo izvedbo projekta soočeni s številnimi težavami. Po mnenju organizatorjev so najbolj problematična področja v fazi priprave prijave za projektno sofinanciranje. Težave predstavljajo projektne aplikacije in priloge ter roki za ocenjevanje poročil. Predlagani ukrepi, ki so jih izpostavili organizatorji, temeljijo na poenostavitvi in poenotenju osnovnih pravil ter pridobitvi hitrejših odgovorov oziroma povratnih informacij o uspehu same prijave. V članku je poudarjeno, da morajo pristojne institucije izkoristiti vse povratne informacije, ki jih prejmejo od prijaviteljev projektov oziroma organizatorjev ter najti navdih tudi v pravilih drugih podpornih programov in se ravnati v skladu z izkušnjami drugih držav članic EU (Kostalova, Tetrebova & Patak, 2015).

Šesti članek avtorice Eleodor Popescu z naslovom *Possibilities of modernization of an industrial objective by special sources financing* govori o potencialnih virih financiranja različnih projektov v Romuniji. Romunija je članica EU, zato je upravičena do črpanja evropskih sredstev. Poglavitni vir financiranja projektov v Romuniji je postalo financiranje iz evropskih skladov, kot so Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj itd. Podjetja, občine, posamezne skupnosti ter vsi drugi morajo biti pred vložitvijo zahtevka za financiranje prepričani, da je izvedba posameznega projekta upravičena. Instrument, s

katerim lahko preverijo upravičenost oziroma neupravičenost posameznega projekta, se imenuje analiza stroškov in koristi oziroma CBA (ang. cost-benefit) analiza. Z analizo je treba ovrednotiti več vplivov, in sicer finančnega, družbenega, okoljskega itd. Oceniti je treba učinek investicije v primerjavi z vnaprej določenimi cilji. V članku je zapisano, da če so neto koristi analize pozitivne, je projekt upravičen, saj koristi presegajo stroške. Pri analizi je treba določiti velikost in namen projekta. Upoštevati je treba tako finančen kot nefinančen vidik investicije. Slednji je še toliko bolj pomemben za prebivalce območja, kjer naj bi se izvajal posamezen projekt. Predlagane faze za izvedbo analize stroškov in koristi so naslednje (Popescu, 2011):

- opredelitev projekta in ciljev;
- analiza možnosti;
- finančna analiza;
- analiza občutljivosti;
- analiza tveganj;
- analiza rezultatov.

Na začetku CBA-analize je treba opredeliti projekt, navesti namen in njegove temeljne cilje. Sledi analiza možnosti in finančna analiza. V finančni analizi je potreben izračun neto sedanje vrednosti in interne stopnje donosa. Hkrati je treba upoštevati tudi koristi, ki jih ne moremo ovrednotiti z denarjem. Sledi analiza občutljivosti in tveganj, s katero analiziramo občutljivost na spremembo določenih spremenljivk za določen odstotek. Na koncu analiziramo še ugotovitve, ki smo jih pridobili skozi celotno raziskavo, ter podamo mnenje, ali so koristi projekta večje od stroškov.

Iz članka je razvidno, kako pomembna je analiza stroškov in koristi za ugotavljanje upravičenosti izvedbe posameznega projekta. Z njo lahko pridobimo veliko novih podatkov o izvedljivosti projekta in možnih tveganj, ki se lahko pojavijo pri izvedbi samega projekta (Popescu, 2011).

3.2 Ugotovitve

V fazi iskanja člankov sem ugotovila, da obstaja veliko raziskav, ki se nanašajo na temo evropskih sredstev. Prek analize šestih člankov, sem potrdila svoje domneve, da so evropska sredstva zelo pomemben vir financiranja v vsaki državi EU. Skozi posamezne članke je s pomočjo različnih analiz in metod prikazano, kako evropska sredstva vplivajo na gospodarstvo posamezne države oziroma občine. Ugotovila sem, da se države članice zavedajo, da so evropska sredstva pomemben dejavnik tako v nerazvitih kot razvitih državah.

V člankih so uporabljene različne metode analiziranja in ocenjevanja uspešnosti črpanja in porabe evropskih sredstev, kot so ankete, analize makroekonomskih kazalnikov s pomočjo

SIBILA modela, analiza BDP-ja, analiza stroškov in koristi itd. V vseh člankih je bilo na koncu raziskave ugotovljeno, da imajo evropska sredstva pozitiven učinek na posamezno gospodarstvo in da so zelo pomembna pri razvoju držav članic EU.

Namen pregleda člankov je bil ugotoviti, kako meriti učinke za občino po izvedbi projekta, ki je financiran s pomočjo evropskih sredstev. V empiričnem delu magistrske naloge sem želela te učinke preveriti, zato sem si za analizo izbrala projekt Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza, pri katerem so sodelovale občine Hrastnik, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Litija in Radeče. Uporabila sem metodo, ki je bila predstavljena v šestem članku, in sicer analizo stroškov in koristi.

4 PROJEKTI OBČINE HRASTNIK

4.1 Projekti v obdobju 2007–2013

V Občini Hrastnik je bilo v finančni perspektivi 2007–2013 največ projektov financiranih iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, in sicer je Občina Hrastnik pridobila približno 7,3 milijonov evrov za izvedbo 16 projektov. Iz Kohezijskega sklada je za financiranje 3 projektov, in sicer za izgradnjo nove čistilne naprave, centra za ravnanje z odpadki in energetske sanacije Osnovne šole NHR Hrastnik, pridobila skoraj 13,5 milijonov evrov. Za ureditev kašče v Šavni Peči ter za gradnjo večnamenskega družbenega objekta v Podkrajju je pridobila iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja malo manj kot 0,3 milijona evrov. V okviru Evropskega socialnega sklada pa ni izvedla nobenega projekta (Občina Hrastnik, 2018a).

4.1.1 Projekti, financirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj

Kot sem že omenila, je bilo v finančni perspektivi 2007–2013 iz Evropskega sklada za regionalni razvoj financiranih 16 projektov, ki so prikazani v tabeli 2. Iz tabele je razvidno, da je Občina Hrastnik iz sklada pridobila 7.382.726,87 evrov evropskih sredstev ter iz občinskega proračuna namenila 2.720.836,59 evrov za financiranje in izvedbo projektov. Občina Hrastnik je 12 projektov, ki so navedeni na začetku tabele, izvedla sama, zadnje 4 pa v sodelovanju z zasavskimi občinami. V nadaljevanju bom podrobneje predstavila 12 projektov, ki jih je Občina Hrastnik izvedla sama, ostale 3 projekte pa bom opisala v naslednjem podpoglavju.

Tabela 2: Projekti financirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007–2013 (v EUR)

Projekti	EU sredstva	Lastna sredstva	SKUPAJ
Rekonstrukcija LC Hrastnik - Radeče	427.036,56	254.475,94	681.512,50
Rekonstrukcija LC Marno - Turje - Gore	455.386,16	188.216,22	643.602,38
Rekonstrukcija LC Čeče - Boben	314.024,99	276.901,14	590.926,13
Vodovod Turje - Gore - Kopitnik	378.532,37	225.998,78	604.531,15
Ureditev mestnega jedra Hrastnik	856.829,97	338.707,18	1.195.537,15
Rekonstrukcija LC Dol - Blate	235.013,83	97.720,98	332.734,81
Gradnja sekundarnega kanalizacijskega omrežja Dol	921.943,24	163.581,21	1.085.524,45
Gradnja vodovoda Spodnje Marno - Slatno - Dol	677.703,73	128.045,90	805.749,63
Rekonstrukcija in energetska sanacija vrtca Dolinca	566.656,20	294.066,44	860.722,64
Urejanje mestnega jedra Hrastnik: Log - Montigny	707.286,26	324.991,12	1.032.277,38
Urejanje mestnega jedra Hrastnik: Novi Log	380.092,60	165.452,08	545.544,68
Rekonstrukcija objekta za knjižnico Antona Sovreta	860.871,96	49.796,05	910.668,01
Mrežni podjetniški inkubator v Zasavju - Hrastnik	369.727,05	152.240,55	521.967,60
Natura - turistične znamenitosti Zasavja	35.416,50	14.583,50	50.000,00
Vse teče v 3 krasne	124.040,45	22.510,50	146.550,95
Podjetno Zasavje	72.165,00	23.549,00	95.714,00
SKUPAJ	7.382.726,87	2.720.836,59	10.103.563,46

Vir: Občina Hrastnik (2018a).

Rekonstrukcija lokalne ceste Hrastnik–Radeče se je izvajala od leta 2007 do leta 2009. Občina Hrastnik je iz Evropskega sklada za regionalni razvoj pridobila 427.036,56 evrov evropskih sredstev. Skupna vrednost projekta je znašala 681.512,50 evrov, kar je prikazano v tabeli 5. Izvedba projekta je pripomogla k prijaznejšemu načinu transporta za okolje, zmanjšanju emisije CO₂ v zrak zaradi boljših elementov vozišča, ki omogočajo bolj tekoče prevoze in manj ustavljanja ter ponovnih zagonov vozil. Posledično menimo, da je operacija pozitivno vplivala na okolje (Občina Hrastnik, 2010a).

Rekonstrukcija lokalne ceste Marno–Turje–Gore se je izvajala dve leti. Načrtovano je bilo, da Občina Hrastnik pridobi 474.583 evrov sredstev, sama pa prispeva 195.417 evrov. Dejansko je bila skupna vrednost projekta 643.602,38 evrov, kar je za 26.378 evrov manj, kot je bilo načrtovano. Evropski sklad za regionalni razvoj je prispeval 455.386,16 evrov,

kar predstavlja 71 % vrednosti projekta. Občina Hrastnik pa je prispevala 188.216,22 evrov, kar predstavlja 29 % vrednosti projekta. Izvedba projekta je pozitivno vplivala na okolje, saj je zmanjšala emisije CO₂ v zrak in skoraj v celoti odpravila prašenje makadamskega vozišča (Občina Hrastnik, 2010b).

Prav tako kot prejšnji dve rekonstrukciji cest se je tudi rekonstrukcija lokalne ceste Čeče–Boben izvajala v obdobju 2007–2009. Občina Hrastnik je skupaj s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj namenila 590.926,13 evrov, kar je za 9.403,87 evrov manj, kot je bilo načrtovano pred izvedbo projekta. Stroški so bili manjši zaradi cenejše promocije, strokovnega nadzora in gradbeno-obrtniških del. Z izvedbo projekta so zmanjšali emisije CO₂ v zrak in s tem pozitivno vplivali na okolje v zasavski regiji (Občina Hrastnik, 2010c).

Občina Hrastnik je pridobila sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj tudi za posodobitev in izgradnjo vodovoda na relaciji Turje–Gore–Kopitnik. S posodobitvijo in izgradnjo vodovoda se je celoten sistem priključil na javni vodovod, kar pomeni, da vodena omenjeno območje ni treba več dovažati z gasilskimi cisternami. Z izvedbo projekta so izboljšali bivalne pogoje prebivalcev tega območja kot tudi lastnikom počitniških hišic. Občina Hrastnik je v projekt vložila 225.998,78 evrov, kar predstavlja 37% vrednosti projekta. Ostalih 63% pa je pridobila iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (Občina Hrastnik, 2009a).

Od leta 2008 do 2010 je Občina Hrastnik s pomočjo evropskih sredstev izvajala projekt Urejanje mestnega jedra. Glavna cilja projekta sta bila izboljšanje pogojev prometa in ureditev dodatnih parkirišč. Skupna vrednost projekta je znašala 1.195.537,15 evrov. Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj so prejeli 72% sredstev vrednosti projekta (Občina Hrastnik, 2011).

Rekonstrukcija lokalne ceste Dol–Blate se je izvajala v obdobju 2008–2012. Zadnji pregled operacije je predviden leta 2019. V okviru omenjenega projekta naj bi delno predstavili tudi traso gasilskega doma, vendar je prišlo do težav pri odkupu zemljišč, zato prestavitev ni bila realizirana. Skupna vrednost projekta je znašala 332.734,81 evrov (Občina Hrastnik, 2012a).

Dela, povezana z izgradnjo sekundarnega kanalizacijskega omrežja Dol, so se začela septembra 2009. Z izvedbo projekta so zgradili dopolnilno javno kanalizacijsko omrežje za zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Na zgrajeno omrežje se je priključilo širše območje naselja Dol pri Hrastniku. Operacija je pripomogla k odpravi neprijetnih vonjav, onesnaževanja vodotokov in negativnih vplivov, ki so nastali kot posledica izločanja izpušnih plinov naprav in prevoznih sredstev za črpanje ter transport odpadnih vod iz nepretočnih greznic. Evropski sklad za regionalni razvoj je projektu namenil malo manj kot milijon evrov, kar je predstavljalo 85% vrednosti projekta. Ostalih 15% je financirala Občina Hrastnik (Občina Hrastnik, 2013b).

Z izgradnjo vodovoda na območju Spodnje Marno–Slatno–Dol so bili ustvarjeni pogoji za zadostno oskrbo uporabnikov s kvalitetno pitno vodo. Zagotovljene so bile zadostne akumulacije v rezervoarjih v skupni kapaciteti 400m³, ki omogočajo nemoteno oskrbo z vodo v sušnih obdobjih pa tudi za napajanje hidrantnega sistema v primeru požarne ogroženosti. Vodovodni sistem pozitivno vpliva na gospodarski razvoj, razvoj kmetijstva in turizma, hkrati pa zmanjšuje možnost nastanka bolezenskih stanj zaradi neustreznih vodnih virov. Z vodovodom so nadomestili obstoječe vaške in zasebne vodovode. Projekt se je izvajal od leta 2010 do 2012. Gradnja vodovoda Spodnje Marno–Slatno–Dol je skupno znašala 805.749,63 evrov. Občina Hrastnik je projektu namenila 128.045,90 evrov, od Evropskega sklada za regionalni razvoj pa je pridobila 677.703,73 evrov (Občina Hrastnik, 2013c).

Rekonstrukcija in energetska sanacija vrtca Dolinca je potekala od leta 2011 pa vse do leta 2014. Dela so potekala nekoliko dlje, kot so sprva načrtovali. Z rekonstrukcijo in sanacijo se je s prizidkom notranja površina vrtca povečala za 58m². Znižala se je potrebna energija za delovanje objekta in izboljšala bivanje varovancev in delovne pogoje vzgojiteljev. Skupna vrednost projekta je znašala malo manj kot milijon evrov. Evropski sklad za regionalni razvoj je financiral 66% vrednosti projekta, Občina Hrastnik pa 34% (Občina Hrastnik, 2015a).

Urejanje mestnega jedra Hrastnik na območju Log–Montigny se je izvajalo od leta 2011 do 2014. Obnovljeni sta bili dve ulici in 13.930 m³ površine. Evropski sklad za regionalni razvoj je prispeval 707.286,26 evrov, Občina Hrastnik pa 324.991,12 evra. Prišlo je tudi do odstopanj v vrednosti projekta, saj je morala Občina Hrastnik zaradi poseganja v bližino hiše plačati odškodnino lastnikoma območij. Tabela 3 prikazuje finančno strukturo izvedbe projekta. Iz tabele je razvidno, da je realizirana vrednost projekta za več kot 27.000 evrov manjša od načrtovane (Občina Hrastnik, 2015b).

Tabela 3: Finančna struktura projekta (v EUR)

Vir financiranja	Načrtovana vrednost	Delež v %	Realizirana vrednost	Delež v %
Občina Hrastnik	309.030,34	29%	324.991,12	32%
Evropski sklad za regionalni razvoj	750.502,28	71%	707.286,26	68%
Skupaj	1.059.532,62	100%	1.032.277,38	100%

Vir: Občina Hrastnik (2015b).

Urejanje mestnega jedra Hrastnik–Novi Log je zajemalo obnovo ene ulice in 8.000 m² površine. Dela so potekala od leta 2013 do 2015. Skupna vrednost projekta je znašala 545.544,68 evrov. Od tega je Evropski sklad za regionalni razvoj namenil 380.092,60 evrov sredstev, Občina Hrastnik pa 165.452,08 evrov. Z izvedbo projekta so na

omenjenem območju uredili cestišče, pločnike in cestno razsvetljavo (Občina Hrastnik, 2016a).

Rekonstrukcija objekta za potrebe knjižnice Antona Sovreta Hrastnik je potekala od leta 2008 do leta 2010. S projektom so želeli zagotoviti normalne oziroma optimalne prostorske pogoje za delovanje knjižnice. Skupna vrednost projekta je znašala 910.668,01 evrov. Evropska sredstva so predstavljala 94,5% vrednosti naložbe, lastna sredstva občine pa 5,5%. Investicija je prispevala k mreženju kulturnih potencialov v Občini Hrastnik, zasavski regiji in širšemu prostoru (Občina Hrastnik, 2009b).

4.1.2 Projekti, financirani iz Kohezijskega sklada

V finančni perspektivi 2007–2013 so bili v Občini Hrastnik s pomočjo sredstev Kohezijskega sklada financirani trije večji projekti, ki so razvidni iz tabele 4. Za vse tri projekte je Občina Hrastnik iz Kohezijskega sklada skupno pridobila malo manj kot 13,5 milijonov evrov sredstev. Največ sredstev je pridobila za projekt izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki – Ceroz II. faza, in sicer malo več kot devet milijonov. Slednjega je izvedla v sodelovanju z zasavskimi občinami, zato bo projekt predstavljen v podpoglavju primerjava pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami, ostala dva pa v nadaljevanju poglavja (Občina Hrastnik, 2018a).

Tabela 4: Projekti financirani iz Kohezijskega sklada 2007–2013 (v EUR)

Projekti	EU sredstva	Sredstva RS	Lastna sredstva	Druge občine	SKUPAJ
Regijski center za ravnanje z odpadki	9.043.934,26	1.595.988,41	354.243,13	1.852.879,20	12.847.045
Čistilna naprava	3.564.725,97	787.061,03	2.233.127,00	-	6.584.914,00
Energetska sanacija OŠ	806.658,10	-	643.819,17	-	1.450.477,27
SKUPAJ	13.415.318,33	2.383.049,44	3.231.189,30	1.852.879,20	20.882.436,27

Vir: Občina Hrastnik (2018a).

Projekt Izgradnja čistilne naprave za odpadne vode in kanalizacijskega sistema je bil razdeljen v dve fazi. Prva faza je zajemala izgradnjo projekta v občini Trbovlje in Hrastnik, kjer je poskusno obratovanje čistilne naprave potekalo v letu 2010, pred tem pa se je neprečiščena odpadna voda izlivala v reko Savo, ki je glavna prejemnica odplak. Projekt je bil delno financiran iz Kohezijskega sklada, pridobili so malo več kot 3,5 milijona evrov sredstev. Občina Hrastnik je sredstva za izgradnjo projekta pridobila tudi iz proračuna Republike Slovenije, in sicer v višini 787.061,03 evrov. Ostala sredstva je prispevala občina sama iz občinskega proračuna. Poglavitni namen projekta je bil povečati število

prebivalcev Občine Hrastnik, priključenih na skupni kanalizacijski sistem in na novo zgrajeno čistilno napravo za odpadne vode. Omenjeno je privedlo do zelenega izboljšanja kakovosti naravnega okolja in kakovosti življenja na območju projekta. Izgradnja projekta je pripomogla k varovanju zalog in kakovosti pitne vode na vodovarstvenih območjih, izboljšala zdravje prebivalstva, zmanjšala smrad in omogočila možnost namakanja kmetijskih zemljišč s čistejšo vodo iz vodotokov (Hidroinženiring d.o.o. & SI consult d.o.o., 2006; Občina Hrastnik, 2018a).

Maja 2014 so se pričela dela v okviru projekta Energetska sanacija Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik. Operacijo je delno financirala EU iz Kohezijskega sklada. Glavni izvajalec projekta je bilo podjetje AJM okna, vrata in senčila d.o.o. V projekt pa so bili vključeni tudi drugi lokalni podizvajalci. Skupna vrednost projekta je znašala malo manj kot 1,5 milijona evrov. Energetska sanacija je zajemala: izolacijo fasade in stropov, zamenjavo stavbnega pohištva, prenovo toplotne postaje itd. Sanacija šole je vplivala na zmanjšanje potrebne energije za funkcioniranje objekta, izboljšala videz šole in delovne pogoje učiteljev (Občina Hrastnik, 2016b; Občina Hrastnik, 2018b).

4.1.3 Projekti, financirani iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja

Iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja sta bila v finančni perspektivi 2007–2013 v Občini Hrastnik izvedena dva projekta, in sicer obnova kašče v Šavni Peči in izgradnja večnamenskega družbenega objekta v Podkraju. Tabela 5 prikazuje financiranje posameznega projekta.

Kašča v Šavni Peči je bila zaradi zelo slabega stanja potrebna temeljite obnove, ki se je začela leta 2010. Celotni prostor kašče meri skoraj 50 m². V objektu so uredili prostore za ogled etnološke dediščine podeželja, ki predstavlja majhen del zapuščine rojaka Antona Sovreta. Ureditev kašče je prispevala k ohranitvi kulturne dediščine na podeželju, dvigu zavesti o pomenu etnološke dediščine, povezovanju podeželskega in mestnega prebivalstva, večji kulturni in turistični aktivnosti Šavne Peči ter izvajanju različnih družabnih, kulturnih in drugih dogodkov v Šavni Peči. Obnova je skupno znašala 57.360 evrov. Občina je obnovi namenila 43.635,11 evrov in iz sklada pridobila malo manj kot 14.000 evrov (Občina Hrastnik, 2012b).

Občina Hrastnik je v Podkraju zgradila večnamenski družbeni objekt, ki je bil končan leta 2013. V pritličju objekta se nahajajo prostori za potrebe prostovoljnega gasilskega društva in prostori za potrebe društva upokojencev. V prvem nadstropju imajo svoje prostore razna društva in Krajevna skupnost Steklarna. V prvem nadstropju se nahajajo še ostali prostori, in sicer večnamenska dvorana, prostor za izposojajo knjig knjižnice Antona Sovreta ter soba za arhiv. Objekt je v lasti Občine Hrastnik, ki z objektom tudi upravlja. Z uporabniki pa so bile sklenjene pogodbe, v katerih so opredeljene njihove pravice in obveznosti. Z izgradnjo so bili doseženi razvojni, družbeni, ekonomski in okoljevarstveni učinki. Občina Hrastnik

je projektu namenila 236.679,86 evrov, iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja pa je pridobila 281.138,83 evra (Občina Hrastnik, 2013d).

Tabela 5: Projekti financirani iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja 2007–2013 (v EUR)

Projekti	EU sredstva	Lastna sredstva	SKUPAJ
Obnova kašče - Šavna Peč	13.724,89	43.635,11	57.360,00
Večnamenski družbeni objekt v Podkrajju	281.138,83	236.679,86	517.818,69
SKUPAJ	294.863,72	280.314,97	575.178,69

Vir: Občina Hrastnik (2018a).

4.2 Analiza uspešnosti pridobitve evropskih sredstev

4.2.1 Vloga občine pri pridobivanju evropskih sredstev

Vloga občin v sistemu pridobivanja in črpanja evropskih sredstev je načrtovanje dejavnosti na področju razvoja gospodarstva, identifikacija projektov in vzpostavitev pogojev za izvedbo projekta do stopnje, da se lahko poda na javni razpis. Poleg tega morajo občine prijaviti primerne projekte in na koncu izpeljati ter izvesti projekt do konca (Računsko sodišče RS, 2007, str. 14).

V nadaljevanju so opisani pomembni dejavniki, ki jih mora občina podrobneje analizirati pred prijavo na določen razpis. Pomembno je, da najprej analizira razpise, na katere se lahko prijavi. Sledi izbira morebitnih partnerjev, načrtovanje aktivnosti, analiza možnih tveganj in na koncu še analiza težav, ki se lahko pojavijo pri izvedbi projekta.

4.2.1.1 Analiza razpisa

Pred izvedbo analize razpisa je najprej treba poiskati najbolj primeren in ustrezen razpis, na katerega se lahko občine prijavijo. Razpis mora biti v skladu z zastavljenimi razvojnimi načrti, projektno idejo in mora omogočati pridobitev nepovratnih evropskih sredstev. Ključnega pomena za pridobitev sredstev EU je inovativna ideja, primeren razpis in uspešna prijava. Občina mora poiskati različne objavljene in najavljene razpise, ki se nahajajo na različnih mestih. Prebiranje in iskanje razpisov je zelo zamudno, zato mora biti vsaka občina še posebej pozorna na rok prijave posameznega razpisa (Vinibis d.o.o., 2018).

Naslednji korak zajema pripravo projektne dokumentacije, ki obsega predstavitev investicije, določitev namenov in ciljev projekta, razčlenitev vsebine projekta, določitev rezultatov itd. Ključnega pomena je, da je pripravljena projektna dokumentacija v skladu z zahtevami razpisa. Treba je pripraviti finančne konstrukcije za investicijo, kar pomeni, da je treba pripraviti finančni načrt, pri čemer je treba še posebej paziti na delitev stroškov. Stroški so lahko upravičeni do sofinanciranja ali ne. Treba je tudi oblikovati priloge, pridobiti podpise od odgovornih oseb in v primeru poslovnih partnerjev komunicirati z njimi o poteku prijave na razpis (Vinibis d.o.o., 2018).

Oddaja projekta na razpis mora vsebovati vse potrebno oziroma zahtevano dokumentacijo in mora biti oddana pravočasno. Vloge, prejete po roku oddaje, se zavržejo. Pred samo oddajo je priporočljivo še enkrat preveriti predpisano obliko vloge, zahtevane priloge in ustreznost prijavnice (Vinibis d.o.o., 2018).

Po oddani projektni dokumentaciji lahko razpisovalec zahteva še razne dopolnitve in spremembe, ki morajo biti oddane na predpisan način in v zahtevanih rokih. Občine morajo biti pozorne, da rokov ne zamujajo, saj so lahko ob del sredstev, ki so nujno potrebni za izvedbo načrtovanih projektov (Vinibis d.o.o., 2018).

Razpisane dokumentacije občinam velikokrat predstavljajo ogromne težave pri prijavi na željen razpis. Težave lahko razvrstimo v štiri kategorije, in sicer (Bučar, Karnar, Ciraj & Kajnč, 2007, str. 90):

- težave z birokracijo;
- težave z dokumentacijo;
- težave z izvedbo;
- težave med razpisom.

Občina Hrastnik se redno srečuje z razpisi z različnih področij, kjer so zahtevane različne dokumentacije in navedena različna navodila za izpolnitev. Poglobljanje v posamezen razpis je za občino, ki jo pesti kadrovska podhranjenost, zelo velika ovira. Oseba, ki se ukvarja z razpisi, nameni preveč časa preobsežni in prezapleteni dokumentaciji. Občina Hrastnik ne more vplivati na dokumentacijo in jo poenostaviti, saj je razpisana s strani pristojnih organov v Republiki Sloveniji, ki objavljajo razpise za nepovratna evropska sredstva. Ena izmed možnih rešitev občine je, da zaposli osebo, ki se bo ukvarjala samo s proučitvijo dokumentacije in s prijavo na razpise za pridobitev evropskih sredstev. Predlagana rešitev je za Občino Hrastnik trenutno nemogoča, saj velja za majhno občino, kar pomeni, da bi zaposlitev dodatne osebe predstavljala prevelik strošek. Menim, da lahko občina v prihodnjih letih izvede takšno rešitev, saj se višina pridobljenih evropskih sredstev ne more primerjati s stroški zaposlitve ene osebe.

4.2.1.2 Izbira partnerjev

Izbira partnerjev je pomembna odločitev, ki vpliva na uspešnost izvedbe projekta. Že na začetku, ko se občina prijavlja na razpise, je treba dobro premisliti, kdo bi bil najbolj ustrezen za sodelovanje. Ključnega pomena je, da res izberejo tistega, ki bo znal prepoznati morebitne težave pri projektu in bi zanje poiskal ustrezne rešitve. Izberejo lahko tudi partnerje, ki ne bodo veliko pripomogli k projektu oziroma lahko zaradi njih zamudijo zastavljene roke ali prekoračijo zastavljen proračun. Najboljše je sodelovanje s partnerji, s katerimi so v preteklosti že večkrat sodelovali na različnih projektih in bili z njimi zelo zadovoljni.

Pred izborom partnerja lahko preverijo še njegovo bonitetno oceno, kar je v sedanjem času že stalnica mnogih podjetij. Bonitetni model razvrsti slovenske poslovne subjekte glede na kreditno tveganje v deset bonitetnih razredov s pripadajočimi bonitetnimi ocenami od SB1 do SB10. Velikokrat je pri posameznih projektih bonitetna ocena obvezna priloga k razpisni dokumentaciji, saj je kot neke vrste dokazilo, da podjetje uspešno posluje in da je sposobno zagotoviti preostanek deleža sofinanciranja projekta (AJ PES, 2018).

Z izbranim partnerjem je treba skleniti medsebojno pogodbo, ki mora vsebovati tisto, kar sta se stranki resnično dogovorili. Vsebovati mora bistvene elemente vsake pogodbe, kot so predmet pogodbe, kdo bo kaj izvedel, do kdaj, za kakšno ceno, roki plačila itd. Pogodba mora biti ožigosana in podpisana s strani obeh pogodbenih strank. Priporočljivo je, da pogodbo pripravi ali vsaj pred podpisom pregleda pravni strokovnjak, ki ima s pogodbami že izkušnje.

4.2.1.3 Načrtovanje aktivnosti

Načrtovanje aktivnosti je pomemben korak pred izvedbo posameznega projekta, saj je treba definirati vse aktivnosti, ki jih moramo opraviti, da bomo dosegli zastavljene cilje. Treba je določiti začetek in konec trajanja aktivnosti ter čas, ki ga bomo porabili za posamezno aktivnost. Ko imamo določene posamezne aktivnosti in zanje porabljen čas, jim je treba določiti ustrezen vrstni red in terminski načrt, ki je prikazan v tabeli 6. Tabela 6 prikazuje terminski načrt za projekt izgradnje čistilne naprave, ki sem ga podrobneje opisala v prejšnjem poglavju.

Terminski načrt za projekt izgradnje čistilne naprave obsega tri ključne postavke, in sicer izvedbo projekta, nadzor ter izdelavo strategije in orodij komuniciranja z javnostjo. Iz tabele 6 je razvidno, da je občina največ časa porabila za izvedbo projekta. Projekt se je začel izvajati septembra 2007 in začel obratovati komaj v začetku leta 2015. Občina Hrastnik je za študijo in vse potrebne razpise porabila več kot 4 leta. Za izgradnjo projekta pa so potrebovali polovico manj časa. Težavo občini zopet predstavlja zamudna dokumentacija in njeno proučevanje. Kot sem že omenila, je projekt izgradnje čistilne

naprave zelo zahteven tako po finančni kot izvedbeni plati. Omenjeni projekt pa ni edini, ki se je v občini izvajal toliko let, zato bi morala Občina Hrastnik najti rešitve, ki bi pospešile izvedbo projektov. Prihranjen čas pa bi morala nameniti drugim projektom, ki so še vedno v fazi idejne zasnove.

Tabela 6: Terminski načrt projekta Izgradnja čistilne naprave

Izvedba projekta	Mesec začetka	Mesec zaključka
1. Študija izvedljivosti	september 2007	december 2008
2. Analiza stroškov in koristi	september 2007	december 2008
3. Presoja vplivov na okolje	avgust 2007	april 2009
4. Projektiranje	julij 2011	december 2011
5. Priprava razpisne dokumentacije	februar 2009	maj 2009
6. Javni razpisi	januar 2010	junij 2011
7. Pridobivanje zemljišč	julij 2011	december 2011
8. Gradnja	oktober 2011	december 2013
9. Obratovanje – garancijska doba	januar 2014	december 2014
10. Obratovanje	januar 2015	

Nadzor in strokovno sodelovanje	Mesec začetka	Mesec zaključka
1. Priprava razpisne dokumentacije	april 2009	november 2009
2. Predvideni začetek javnega naročanja	januar 2010	marec 2010
3. Faza nadzora	januar 2011	marec 2015

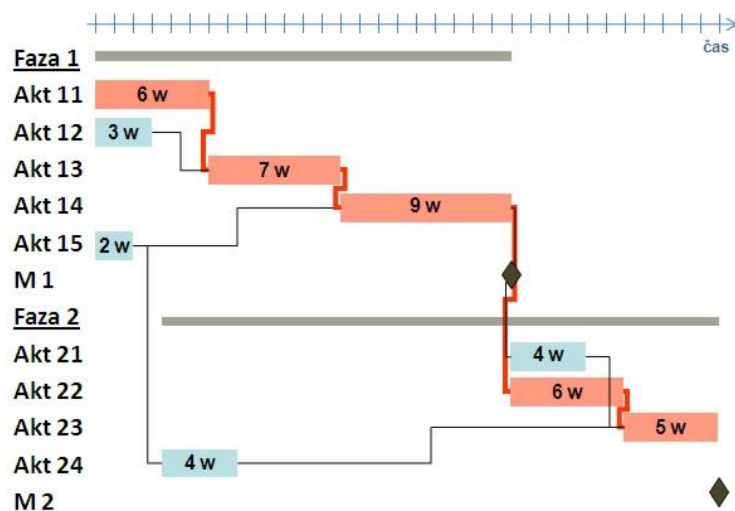
Izdelava strategije in orodij komuniciranja z javnostjo	Mesec začetka	Mesec zaključka
1. Priprava razpisne dokumentacije	april 2009	november 2009
2. Predvideni začetek javnega naročanja	januar 2010	marec 2010
3. Faza komuniciranja	maj 2010	marec 2015

DATUM ZAKLJUČKA PROJEKTA	junij 2015
---------------------------------	-------------------

Vir: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (2013c).

Večina podjetij med drugim tudi Občina Hrastnik si pri projektih pomagajo z gantogramom, ki grafično prikazuje časovni raspored in trajanje izvedbe posameznih aktivnosti. Za vsako aktivnost se jasno in hitro razbere, kdaj naj bi se začela in kdaj zaključila. Prednost gantograma, ki je prikazan na sliki 1 je, da je nazoren in razumljiv, enostavno poveže mrežni načrt in želene roke, uporaben je za nadzor itd. Posamezne aktivnosti si logično sledijo in so medsebojno povezane tako časovno kot tudi glede razporeditve človeških virov. Soodvisnost aktivnosti je treba planirati zelo natančno, realno in dosegljivo. Velikokrat se lahko določene aktivnosti izvedejo vzporedno z drugimi aktivnostmi, kar nam omogoča neko časovno rezervo. Vodja projekta mora pri načrtovanju aktivnosti upoštevati možne omejitve virov in dodati rezerve za nepredvidene situacije pri posameznih aktivnostih (Stare, 2011b).

Slika 1: Primer gantograma

Vir: Stare (2011b).

4.2.1.4 Možna tveganja pri izvajanju projektov

Pri načrtovanju in izvedbi vsakega projekta je treba pozornost nameniti tudi tveganju. Tveganje je prisotno tako pri določitvi začetnih in končnih rokov, vrsti potrebnih materialnih sredstev, planiranju finančnih sredstev itd. Veliko avtorjev deli tveganja na poslovna, tehnična in operativna. Poslovno tveganje se pojavi, ko občine investirajo v napačen projekt, tehnično tveganje se pojavi, ko niso zmožne dosežati oziroma uresničiti zastavljenih ciljev, operativno tveganje pa se pojavi, ko je sodelovanje med naročnikom in projektnim timom neustrezno. Slednja dva skupaj običajno poimenujemo projektna tveganja, ki lahko izhajata neposredno iz projekta ali njegovega okolja. Iz okolja lahko na projekt vplivajo naslednji dejavniki (Stare, 2011a):

- naravno okolje: vreme, teren;
- družbeno, socialno in politično okolje: kultura, nasprotovanje;
- pravno okolje: zakonodaja, pogodbe;
- ekonomsko okolje: konkurenca, stabilnost gospodarstva;
- dobavitelji in pogodbeni izvajalci: kakovost storitev, zamujanje;
- naročnik: spremembe odločitev naročnika.

Tveganje se lahko pojavi tudi zaradi pomanjkanja ustreznega kadra, saj je delo na projektu zahtevno, zato mora biti izbran kader primerno usposobljen. Pojavijo se lahko tudi konflikti in nesoglasja med managerji, kar privede do pomanjkanja podpore s strani naročnikov projekta. Pri samem projektu pa se lahko pojavijo tehnični problemi in napake, zastarelost tehnologije, manjša zmogljivost opreme, nestrokovnost, izpuščanje aktivnosti itd. (Stare, 2011a).

Pri analizi tveganj je treba opredeliti čim več tveganj in nevarnosti, saj s pripravljenostjo na tveganja lahko preprečimo ogrožitev projekta. Opredeliti morajo tudi najmanjša oziroma najmanj uresničljiva tveganja. Pri opredeljevanju tveganj si lahko pomagajo z registrom tveganj. Register tveganj je proces, pojavna oblika sistematičnega upravljanja s tveganji in preglednica najpomembnejših tveganj in ukrepov za njihovo obvladovanje. Je neke vrste posebna oblika predhodne notranje kontrole (Ministrstvo za finance, 2008).

Pri analizi tveganj si lahko podjetja in občine pomagajo z razlago ocene tveganj. Opredelijo verjetnost nastanka tveganja in morebitne posledice ob nastanku. Vsako tveganje pa lahko opišejo in predstavijo podrobneje. V prilogi 1 in 2 sta predstavljeni tabeli, ki prikazujeta razlago ocene tveganj in opis posameznega tveganja. Sprejemljivost tveganja pa se določi glede na kombinacijo verjetnosti pojava in resnosti posledic ob samem pojavu. Tabela 7 prikazuje sprejemljivost tveganja.

Tabela 7: Sprejemljivost tveganja

Verjetnost pojava	Resnost posledic			
	Katastrofalne	Resne	Znatne	Minimalne
Pričakovan	Nesprejemljivo	Nesprejemljivo	Nesprejemljivo	Nezaželeno
Dokaj verjeten	Nesprejemljivo	Nesprejemljivo	Nezaželeno	Znosno
Mogoč	Nesprejemljivo	Nezaželeno	Nezaželeno	Znosno
Malo verjeten	Nezaželeno	Nezaželeno	Znosno	Znosno

Vir: Ministrstvo za finance (2008).

Za lažje obvladovanje tveganj morajo občine pred izvedbo projektov pripraviti ustrezno organizacijsko strukturo. Organizacijska struktura, ki zmanjšuje tveganja pri izvajanju projektov, je (Računsko sodišče RS, 2007, str. 15):

- vodja projekta:
 - imenovanje vodje projekta s sklepom predstojnika;
 - določitev nalog vodje projekta: pripravi izvedbeni načrt, v katerem so opredeljene vse aktivnosti za izvedbo projekta in roki za njihovo izvedbo;
 - vodja projekta mora imeti vsaj VII. stopnjo izobrazbe in petletne izkušnje na področju vodenja projektov;
- projektna skupina:
 - imenovanje projektne skupine;
 - določitev nalog posameznim članom;
- nadzorni organ:
 - imenovanje nadzornega organa s sklepom predstojnika;

- določitev nalog nadzornemu organu: potrditev izvedbenega načrta, spremljanje in odločanje o spremembah pri izvajanju.

Občina Hrastnik pred izvedbo vsakega projekta preuči možna tveganja, ki se lahko pojavijo med samim izvajanjem projekta. Pri tem je zelo pozorna na verjetnost nastanka pojava in na njegove posledice. Če odkrije, da je verjetnost pojava visoka, mora vnaprej poskrbeti, da do pojava ne bo prišlo oziroma najti drugo pot do uresničitve projekta, saj bi bile lahko posledice v sredini izvajanja projekta prevelike. Če v fazi izvajanja projekta pride do nedoseganja plana, morajo vedno preveriti, kakšne posledice bo nedoseganje imelo na izvedbo projekta.

Občina za vsak projekt pripravi ustrezno organizacijsko strukturo, ki sem jo predstavila v prejšnjem odstavku. S tako organizacijsko strukturo želi preprečiti nastanek tveganj in želi biti v primeru nastanka nanje pripravljena.

4.2.1.5 Analiza težav pri pridobivanju sredstev

Pri črpanju evropskih sredstev je ključnega pomena, da se ne pojavljajo napake, ki so bile storjene v pretekli finančni perspektivi. Treba je pravilno opredeliti glavne prioritete in delovati v skladu z njimi. Alenka Avberšek (Čeh, 2015) je za časopis Delo povedala, da bi morala ministrica za razvoj in kohezijsko politiko najprej zahtevati temeljito analizo upravljanja kohezijske politike za finančno perspektivo 2007–2013 in šele potem sprejeti novo finančno perspektivo. Prepričana je, da se je celotni sistem pridobivanja evropskih sredstev sprevrgel v birokratske postopke, ki se zavlačujejo ne glede na posledice.

Na neučinkovito črpanje evropskih sredstev posredno vpliva tudi neustrezna ali nepravčasno sprejeta pravna podlaga na področju regionalizacije, politike zaposlovanja in varstva manjšin. Številni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da lahko posamezna država uspešno črpa evropska sredstva, kažejo na ekonomsko neučinkovitost instrumentov evropske kohezijske politike. V večini držav je sprejemanje potrebnih reform in obsežna administracija dolgotrajni postopek, ki vpliva na uspešno pridobivanje sredstev EU posameznih držav članic. Vemo, da je delovanje evropskih skladov zapleteno področje, zato se pogosto pojavi težava pri ustreznem številu usposobljenega in fleksibilnega kadra. Dodaten problem se pojavi tudi zaradi omejenega zaposlovanja v državni upravi. Delavci sklenejo večino pogodb za določen čas, kar privede do nenehnega usposabljanja in izobraževanja novih delavcev. Takšno ravnanje je zamudno in stroškovno neučinkovito (Mulec, 2008).

Občino Hrastnik opredeljujemo kot majhno občino, zato mora biti zelo pozorna in pripravljena na možne težave pri črpanju evropskih sredstev. Kot je bilo rečeno, ne sme ponavljati napak iz prejšnjih finančnih perspektiv, hkrati pa mora enak poudarek nameniti vsem projektom, ki so lahko financirani s pomočjo evropskih skladov. Pozorna mora biti

na pravočasno oddajo birokratskih obrazcev, da bo lahko sodelovala pri pridobivanju sredstev, ki so za Občino Hrastnik še kako pomembna, saj brez njih večino projektov sploh nebi mogla izvesti.

4.2.2 Uspešnost občine Hrastnik pri pridobivanju evropskih sredstev

V preteklih letih je Občina Hrastnik pospešeno vlagala v okoljsko in družbeno infrastrukturo ter v ta namen pridobila znatna razvojna sredstva EU in s tem pomembno izboljšala kakovost bivanja ter stanje okolja v občini (Regionalna razvojna agencija Zasavje, 2015). Občina Hrastnik je v obdobju 2010–2013 prejela 473 evrov evropskih sredstev na prebivalca in zasedla 65. mesto med 211 slovenskimi občinami. V enakem obdobju je zasedla 38. mesto med slovenskimi občinami glede na pridobljeno vsoto evropskih sredstev (Zlati kamen, 2014).

Leta 2007 je bilo s strani Računskega sodišča Republike Slovenije izdano Revizijsko poročilo o sposobnosti Občine Hrastnik za pridobivanje in črpanje sredstev skladov EU. Revidirana je bila sposobnost občine za pridobivanje in črpanje sredstev Kohezijskega sklada na področju okolja in sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj pri gradnji poslovnih con. Področje revizije je vključevalo aktivnosti in dosežke občine pri pridobivanju in črpanju sredstev skladov EU od uveljavitve skupnih programskih dokumentov Slovenije in Komisije, ki na ravni države opredeljujejo prednostne naloge, ukrepe in prednostne liste projektov, sofinancirane s sredstvi skladov EU. Ugotovljeno je bilo, da je Občina Hrastnik sposobna pridobivati in črpati sredstva Kohezijskega sklada na področju okolja in sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj pri gradnji poslovnih con (Računsko sodišče RS, 2007, str. 4).

Obdobje finančne perspektive 2007–2013 je Občina Hrastnik dobro izkoristila za črpanje in uresničevanje svojih razvojnih potreb. Izvedla je veliko število projektov, za katere je pridobila denarna sredstva iz različnih evropskih skladov in proračuna Republike Slovenije. Del sredstev pa je morala projektom nameniti tudi iz občinskega proračuna. Približno 70% sredstev je bilo namenjenih infrastrukturi na področju okolja, kar je vplivalo na izboljšanje stanja okolja v Občini Hrastnik (Občina Hrastnik, 2014, str. 26).

Poleg omenjenih projektov so bili s pomočjo evropskih sredstev izvedeni še drugi projekti v Občini Hrastnik. Na začetku Poglavja 4 so bili podrobneje predstavljeni projekti, sofinancirani iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (Občina Hrastnik, 2018a).

4.3 Nadzor projektov

4.3.1 Nadzor s strani Občine Hrastnik

Vsak projekt, ki se izvaja na območju Občine Hrastnik, je deležen rednega nadzora s strani usposobljenih strokovnjakov, s katerimi občina sklene pogodbo o izvajanju nadzora. Pogodba se sklene za vsak posamezen projekt in je sklenjena pred samo izvedbo. V pogodbi je jasno opredeljen predmet in obseg pogodbe, ki se prilagaja glede na zahtevnost projekta. Izvajalec, ki je sprejet za nadzor izvedbe projekta, mora storitve opraviti v skladu z določili nadzornika po Zakonu o graditvi objektov.

Pogodbena dela za nadzor nad izvedbo gradbenih, strojnih in električnih del zajemajo (Nadzorstvo X, 2018):

- supernadzor:
 - uvedba izvajalca v delo;
 - organiziranje in izvajanje strokovnega supernadzora za vsa gradbena dela ter opremo ves čas izvajanja gradbenih del;
 - strokovni nadzor nad gradnjo ter kontrola dodatni del;
 - nadzor nad izvajanjem del v skladu s potrjeno dokumentacijo, tehničnimi in posebnimi pogoji, zahtevano kvaliteto del (po Zakonu o graditvi objektov);
 - preverjanje podatkov iz gradbenega dnevnika;
 - sistematičen pregled z zbiranjem atestov in poročil, ki jih je predložil izvajalec za opravljena dela in vgrajene materiale;
 - naročanje morebitnih potrebnih dodatnih atestov in ukrepanje v zvezi s tem;
 - koordinacija med naročnikom, projektantom in izvajalci;
 - tekoče informiranje o poteku investicije in beleženje vseh operativnih sestankov tedensko poročilo.
- finančni nadzor:
 - količinski in vsebinski pregled mesečnih situacij in računov na osnovi finančnega plana, pogodbenih vrednosti in dejansko izvršenih del;
 - potrjevanje situacij in njihovo posredovanje v potrditev naročniku in izplačilo;
 - predložitev podatkov in dokumentov investitorju v izplačilo.
- količinski in vsebinski nadzor:
 - pregled in preverjanje potrebnih dokumentov, atestov, certifikatov za izdelke in materiale, vgrajene v objekt (dokazilo o zanesljivosti);
 - kvalitetni pregled in končni obračun s predajo objekta;
 - nadzor nad odpravo pomanjkljivosti kvalitetnega pregleda gradbenih del;
 - nadzor nad odpravo pomanjkljivosti v garancijskem roku.

Izvajalec s podpisom pogodbe potrjuje, da bo vso potrebno dokumentacijo vodil v skladu z zakoni, predpisi in navodili ter dokumentacijo ustrezno arhiviral. Naročnik mora izvajalca redno obveščati o vseh spremembah, ki bi lahko imele vpliv na izvršitev storitev. Naročnik ima pravico tudi skrajšati ali podaljšati rok trajanja pogodbe (Nadzorstvo X, 2018).

Pogodbena vrednost nadzora projektov v Občini Hrastnik je vedno dogovorjena na osnovi prejete ponudbe izvajalca, ki je sestavni del pogodbe. Cena nadzora je fiksna in nesprejemljiva vse do konca izvajanja javnega naročila. Cena zajema vsakršno delo, ki ga ima izvajalec v okviru izvajanja pogodbe ne glede na količino opravljenih ur dela. Občina Hrastnik za vsak projekt določi postavko, konto in NRP, na katerem knjiži nastale stroške, povezane z nadzorom občinskih projektov (Nadzorstvo X, 2018).

V pogodbi se Občina Hrastnik z izvajalcem dogovori tudi o roku plačila, ki običajno znaša 30 dni. Pogodba lahko preneha veljati, če izvajalec ne izvrši pogodbenih del v roku, obsegu in kakovosti, ki so bile dogovorjene s pogodbo. Pogodba preneha veljati s prevzemom del in iztekom garancijskega roka. Po zaključku projekta pristojna oseba za posamezen projekt v Občini Hrastnik preveri ustreznost opravljenih del in od izvajalca nadzora zahteva poročilo o opravljenem delu v skladu s sklenjeno pogodbo. Občina Hrastnik nato začne uporabljati predmet projekta v skladu z zastavljenimi načrti (Nadzorstvo X, 2018).

4.3.2 Nadzor s strani pristojnih organov Republike Slovenije

Občina Hrastnik je imela v finančni perspektivi 2007–2013 dva nadzora s strani organov Republike Slovenije glede ustrezne oziroma pravilne porabe pridobljenih evropskih sredstev. Nadzor je izvršil Direktorat za evropsko kohezijsko politiko, Sektor za kontrolo – Cilj 1.

Nadzor leta 2013 se je izvedel za projekt gradnje sekundarnega kanalizacijskega omrežja Dol. Projekt je bil izbran na javnem pozivu za sofinanciranje operacij iz naslova prednostne usmeritve Regionalni razvojni programi, razvojne prioritete Razvoj regij. Direktorat je izdal občini začasno poročilo o izvedbi nadzora na kraju samem, kjer je na kratko najprej opisal projekt, nadaljeval s skladnostjo operacije s pogodbo o sofinanciranju ter proučil spoštovanje nacionalne in evropske zakonodaje z določenega področja. Preveril je tudi računovodske izpise, pravilnost arhiviranja dokumentacije in gradbeni vidik izvajanja projekta (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2013a).

Kot sem že omenila, je bila gradnja kanalizacijskega omrežja nujna, saj je bila obstoječa mešana kanalizacija neustrezna. Odpadna vode so se odvajale neposredno v vodotoke in ponikalnice, kar bi lahko privedlo do večjega onesnaženja in ogrožitve zdravja ljudi. Na dan izvedbe nadzora so bile izvedene vse aktivnosti operacije, kar pomeni, da je bila operacija zaključena. Primerjali so planirana sredstva po pogodbi, realizacijo sredstev po zaključku projekta in izvršili nadzor doseganja kazalnikov operacije. Ugotovljeno je bilo,

da upravičenec ni dosegel načrtovanih kazalnikov učinka. Načrtovano je bilo, da bo dolžina kanalizacijskega omrežja znašala 6.690 metrov, vendar je bila dosežena vrednost za 540 metrov krajša. Prav tako je bilo število prijavljenih hišnih priključkov manjše od načrtovanega. Načrtovana vrednost je bila 199 priključkov, vendar so dosegli samo 181 prijavljenih hišnih priključkov. Prvi ukrep, ki je bil izrečen Občini Hrastnik, je bil, da mora pojasniti odstopanje in uskladiti podatke v končnem poročilu (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2013a).

Nadzor na kraju samem je bil izveden na podlagi originalne dokumentacije. Preverili so dokazila o plačilu, ki izkazujejo plačila računov, zajetih v vzorec. Upravičeni stroški in izdatki so nastali v obdobju upravičenosti, zato v okviru omenjenega niso odkrili nobene nepravilnosti. Tudi v postopku oddaje javnega naročila ni bila odkrita nobena nepravilnost. Občina Hrastnik je na dan nadzora vodila osnovno sredstvo kot investicijo v teku. Direktorat je želel, da občina pojasni, kdaj bo osnovno sredstvo preneseno v uporabo in se bo začelo amortizirati. Ugotovili so tudi, da je vsa dokumentacija s strani občine ustrezno arhivirana (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2013a).

Občina Hrastnik je morala v roku 30. dni po izdaji začasnega poročila posredovati odziv na začasno poročilo na direktorat, kjer so na podlagi začasnega poročila in odziva občine sestavili končno poročilo o nadzoru omenjenega projekta. Občina Hrastnik je v odzivnem poročilu pojasnila njihove ugotovitve in upoštevala navedene ukrepe (Občina Hrastnik, 2013e).

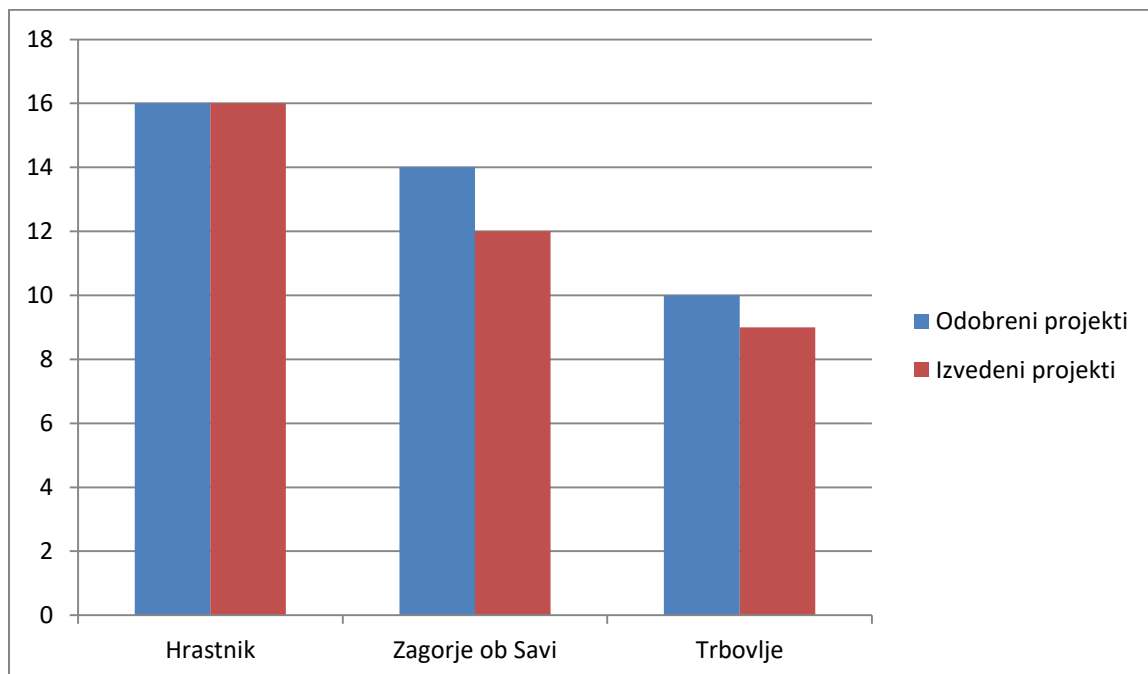
Po preteku 30. dni od prejema odzivnega poročila s strani Občine Hrastnik je direktorat izdal končno poročilo o izvedenem nadzoru na kraju samem za projekt Gradnje sekundarnega kanalizacijskega omrežja Dol. Podane so bile končne ugotovitve, da je občina ukrepe upoštevala in jih tudi pravočasno ter pravilno izvedla. Težavo je občini predstavljal samo en ukrep, ki ga ni odpravila v predvidenem roku. Direktorat je občini v poročilu predlagal, kaj lahko naredijo in kako naj ukrep izvedejo (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2013b).

4.4 Primerjava pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami

Zasavska regija je tako po površini kot številu prebivalcev najmanjša slovenska statistična regija. Sestavljena je iz treh občin, in sicer občine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Občina Hrastnik ima najmanj prebivalcev v regiji, to je 9.650. Sledi ji Občina Trbovlje s 16.800 prebivalcev. Občina Zagorje ob Savi pa ima 16.900 prebivalcev, kar je malo več kot Občina Trbovlje. Površina Občine Trbovlje je najmanjša in znaša 58 km². Sledi ji Občina Hrastnik, ki je po površini večja za 1 km². Največjo površino pa ima Občina Zagorje ob Savi, in sicer 147 km² (Statistični urad Republike Slovenije, 2015).

V primerjavo bom zajela samo projekte, ki so bili financirani brez sodelovanja med občinami. Skupne projekte pa bom predstavila v nadaljevanju poglavja.

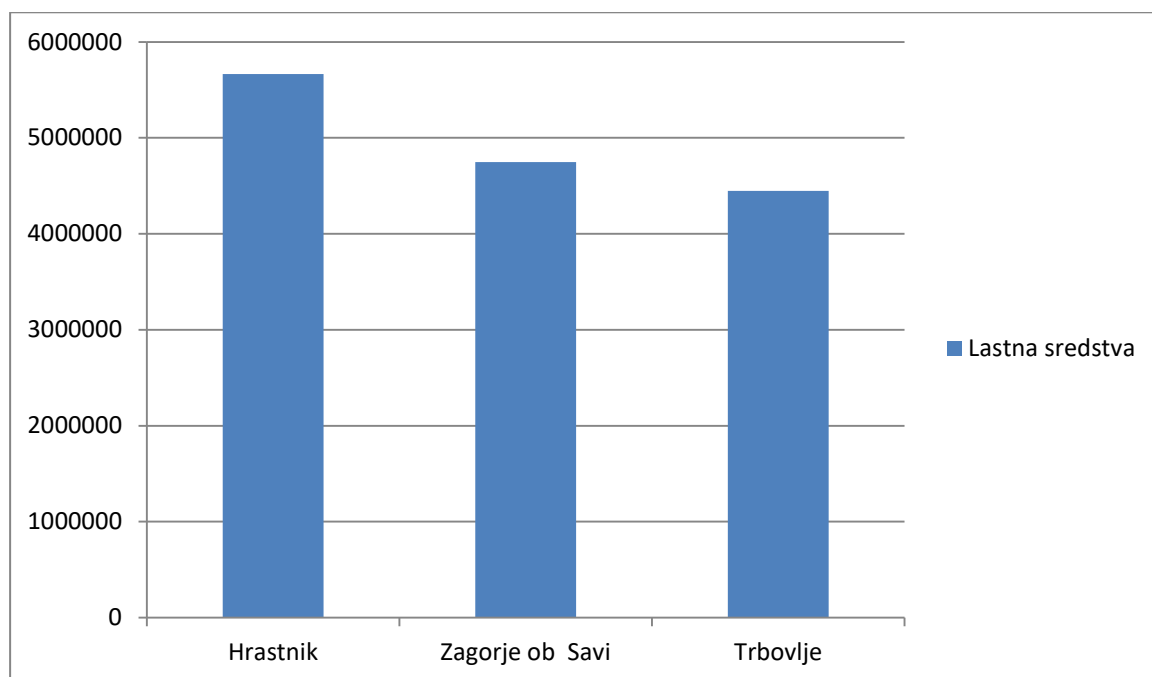
Slika 2: Število projektov v obravnavanih občinah

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

Razlike med občinami so razvidne tudi pri vložku lastnih sredstev v posamezne projekte. Največ je bilo treba vložiti Občini Hrastnik, in sicer malo več kot 5,5 milijona evrov. Občini Trbovlje in Zagorje ob Savi pa sta morali vložiti približno enak znesek. Občina Trbovlje je vložila malo manj kot 4,5 milijona evrov, Občina Zagorje ob Savi pa malo več kot 4,7 milijona evrov. Vložek Občine Hrastnik je v primerjavi z ostalima občinama približno za milijon večji. Najmanj lastnih sredstev je porabila Občina Trbovlje, ki je izvedla 3 projekte manj kot Občina Hrastnik, kar pomeni, da je Občina Hrastnik uspešno pridobila in porabila evropska sredstva. Slika 3 prikazuje vložke lastnih sredstev občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi v finančni perspektivi 2007–2013 (Občina Zagorje ob Savi, 2016; Občina Trbovlje, 2016; Občina Hrastnik, 2018a).

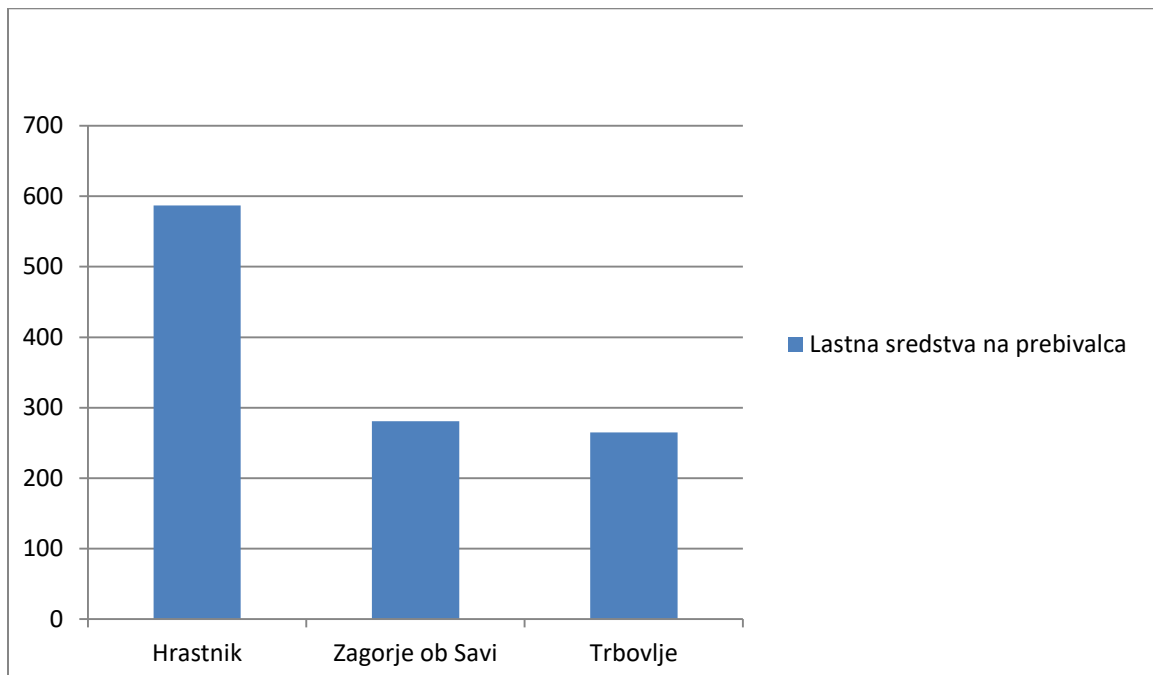
Slika 3: Vložek lastnih sredstev (v EUR)

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

Slika 4 prikazuje vložke lastnih sredstev obravnavanih občin na prebivalca v finančni perspektivi 2007–2013. Največ sredstev na prebivalca je morala vložiti Občina Hrastnik, sledita ji Občina Zagorje ob Savi ter na koncu še Občina Trbovlje. Razlika med Občino Zagorje ob Savi in Občino Trbovlje znaša 16,10 evrov na prebivalca. Razlika je kar precejšnja glede na to, da je imela Občina Trbovlje v letu 2013 samo 100 prebivalcev manj kot Občina Zagorje ob Savi. S slike 4 je razvidno, da je Občina Hrastnik vložila največ lastnih sredstev, ampak je v letu 2013 imela najmanj prebivalcev med obravnavanimi občinami. Lastna sredstva na prebivalca v občini Hrastnik so znašala 587,07 evra, kar je približno 300 evrov več kot v Občini Zagorje ob Savi, ki je imela v letu 2013 7.250 več prebivalcev kot Občina Hrastnik (Občina Zagorje ob Savi, 2016; Občina Trbovlje, 2016; Občina Hrastnik, 2018a).

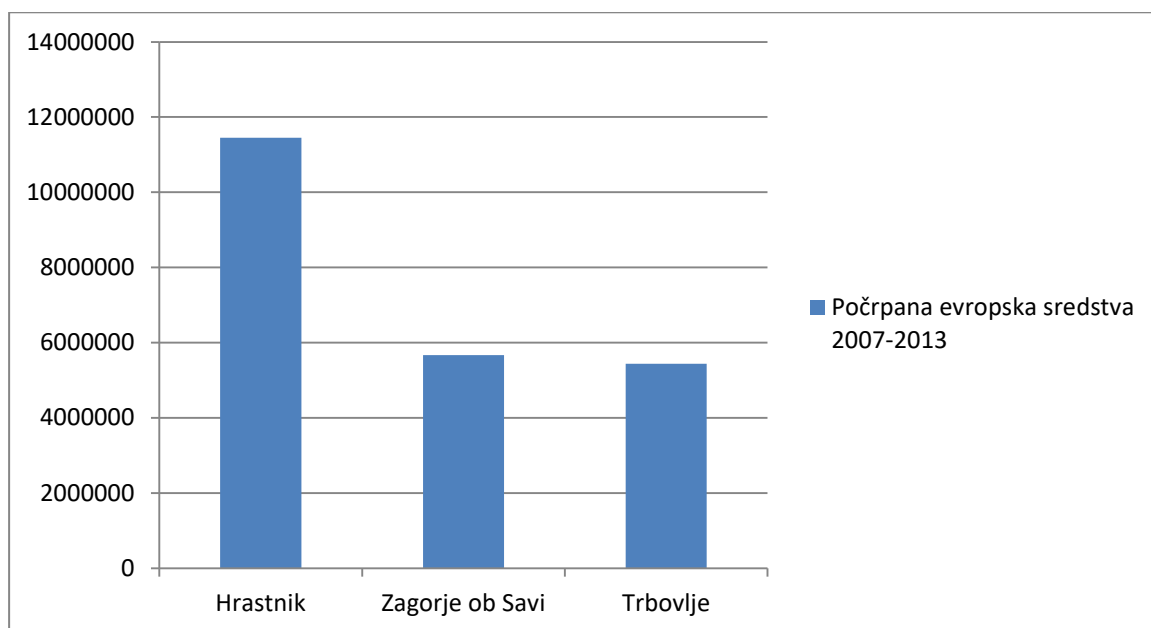
Slika 4: Lastna sredstva na prebivalca (v EUR)

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

V finančni perspektivi 2007–2013 je Občina Hrastnik pridobila več kot 11 milijonov evropskih sredstev, Občina Zagorje ob Savi malo več kot 5,6 milijona evrov ter Občina Trbovlje malo manj kot 5,5 milijona evrov. S slike 5 je razvidno, da je bila Občina Hrastnik najbolj uspešna pri črpanju evropskih sredstev v omenjeni finančni perspektivi. Pridobila je enkrat več sredstev kot Občina Trbovlje, ki je pridobila najmanj evropskih sredstev med obravnavanimi občinami.

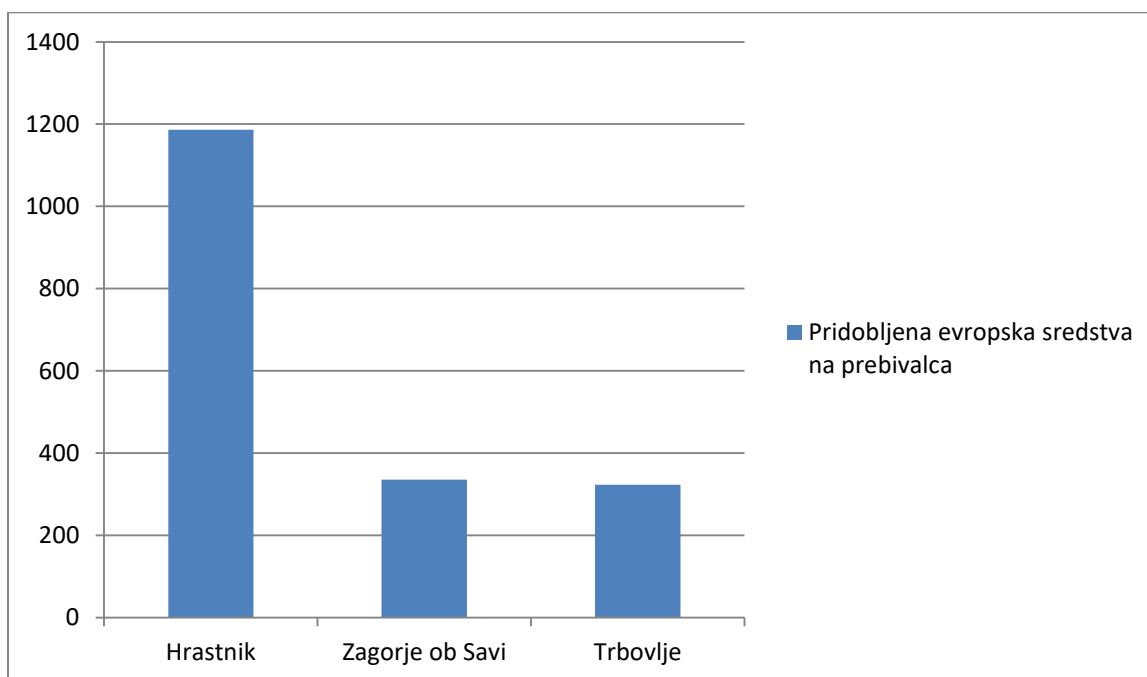
Slika 5: Pridobljena evropska sredstva 2007–2013 (v EUR)

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

Slika 6 prikazuje pridobljena evropska sredstva obravnavanih občin na prebivalca. Razlika med Občino Hrastnik in občinama Zagorje ob Savi in Trbovlje je zelo velika, saj je imela Občina Hrastnik v letu 2013 najmanj prebivalcev oziroma je število prebivalcev manjše za malo manj kot polovico v primerjavi z drugima občinama. Občini Trbovlje in Zagorje ob Savi sta pridobili približno enako evropskih sredstev. Občina Trbovlje je pridobila 12,03 evra na prebivalca manj kot občina Zagorje ob Savi. Občina Hrastnik je bila v finančni perspektivi 2007–2013 najbolj uspešna pri črpanju evropskih sredstev na prebivalca.

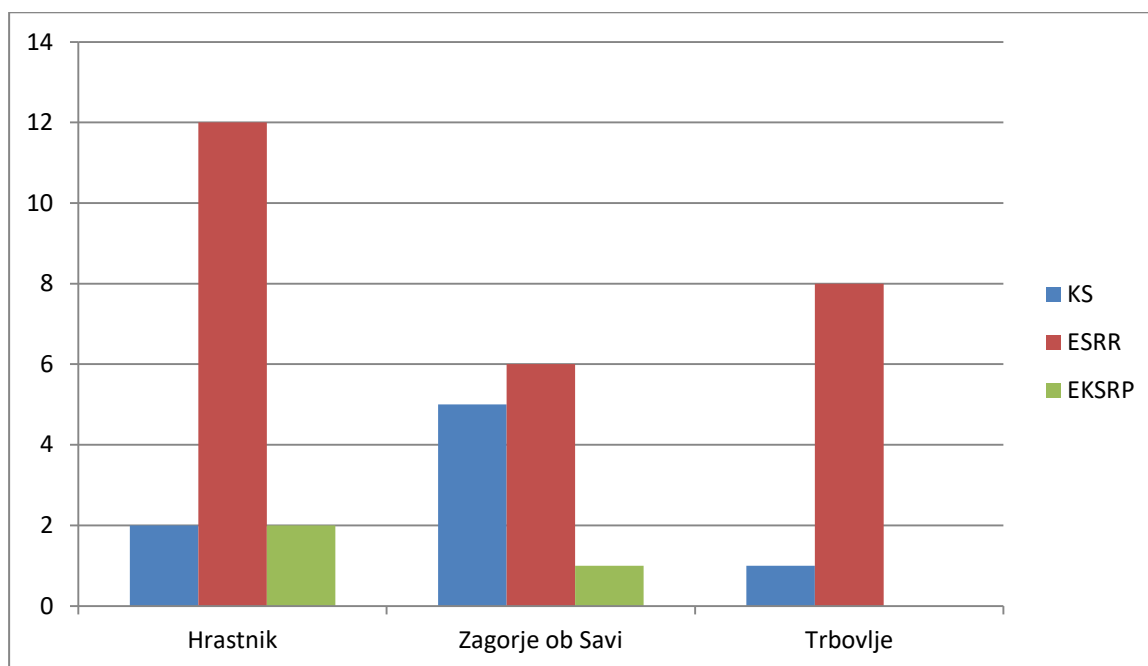
Slika 6: Pridobljena evropska sredstva na prebivalca (v EUR)

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

Projekti občin Hrastnik, Zagorje ob Savi in Trbovlje so bili v finančni perspektivi 2007–2013 izvedeni s pomočjo treh skladov, in sicer Kohezijskega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. S slike 7 je razvidno, da je bilo največ projektov v vseh treh občinah sofinancirano s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj. S pomočjo omenjenega sklada je največ projektov izvedla Občina Hrastnik, sledita ji Občina Zagorje ob Savi in na koncu še Občina Trbovlje. Najmanj projektov se je sofinanciralo s pomočjo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Skupno so se izvedli 3 projekti, in sicer 2 v Občini Hrastnik in 1 v Občini Zagorje ob Savi.

Slika 7: Financiranje projektov iz različnih skladov

Vir: Občina Zagorje ob Savi (2016); Občina Trbovlje (2016); Občina Hrastnik (2018a).

Pri primerjavi med zasavskimi občinami sem se osredotočila tudi na njihovo zadolženost. V tabeli 8 je prikazana zadolženost od leta 2008 do 2013 po posameznih občinah. Zadolženost lahko po eni strani predstavlja oviro pri sofinanciranju projektov, po drugi pa predstavlja motivacijo po bolj uspešnem črpanju evropskih sredstev. Leta 2008 je bila zadolženost Občine Hrastnik najnižja, v letu 2009 pa se je zadolženost povečala za več kot 100 %. Od leta 2010 se je zadolženost zmanjševala in v letu 2013 znašala 976.537, kar pomeni, da je bila Občina Hrastnik najmanj zadolžena med obravnavanimi občinami. Najbolj zadolžena je bila v letu 2013 Občina Trbovlje, ki je dolg iz leta 2012 povečala za več kot 2 milijona evrov. Občina Zagorje ob Savi pa je bila najbolj zadolžena med obravnavanimi občinami do leta 2012. Razlika med zadolženostjo je izrazita med Občino Hrastnik in občinama Zagorje ob Savi ter Trbovlje.

Tabela 8: Zadolženost občin (v EUR)

	Hrastnik	Zagorje ob Savi	Trbovlje
2008	673.873	2.942.857	861.880
2009	1.407.888	2.651.282	1.927.936
2010	1.323.227	2.453.806	1.999.503
2011	1.203.715	2.154.927	1.829.040
2012	1.089.524	3.424.590	1.657.700
2013	976.537	3.092.593	3.884.762

Vir: Ministrstvo za finance (2016).

Kot sem že omenila, so zasavske občine v finančni perspektivi 2007–2013 izvedle 5 skupnih projektov, in sicer Mrežni podjetniški inkubator Zasavje, Natura – turistične znamenitosti Zasavja, Vse teče v 3 krasne, Podjetno Zasavje ter zagotovo najbolj obsežen, zahteven in pomemben projekt izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki. Vsi projekti so podrobneje opisani v nadaljevanju.

V finančni perspektivi 2007–2013 se je v Občini Hrastnik in Občini Trbovlje zgradil mrežni podjetniški inkubator. Osnovni namen investicije je bil postavitvev inkubatorja v občini Hrastnik in Trbovlje ter nadgradnja obstoječega v Občini Zagorje ob Savi. Vrednost skupnega projekta je bila 1,4 milijona evrov. V inkubatorju Hrastnik imajo podjetniki na voljo pet pisarniških prostorov, proizvodni prostor in predavalnico, ki sprejme do 50 ljudi. V Trbovljah pa je na voljo sedem pisarniških prostorov, trije proizvodni prostori in sejna soba, ki sprejme 15 ljudi. V Občini Zagorje ob Savi pa so v okviru projekta uredili parkirišča pri že obstoječem inkubatorju. Visoka zasedenost prostorov potrjuje, da je mrežni inkubator v Hrastniku in Trbovljah pomemben instrument razvoja podjetništva. Omogoča delovanje in rast v inkubator vključenim novim mladim podjetjem, kar vpliva tudi na večje število delovnih mest v regiji (Služba vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, 2018e).

Natura 2000 – turistične znamenitosti Zasavja je skupen projekt občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Vrednost celotne operacije je bila 150.000 evrov. Občine so največ sredstev pridobile iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Občina Hrastnik je iz sklada prejela 35.416,50 evrov ter iz proračuna namenila 14.583,50 evrov, kar skupno znaša 50.000,00 evrov. V prvih mesecih izvajanja operacije je Regionalni center za razvoj pripravil operativni program razvoja turizma v Zasavju do leta 2013, ki je temeljil na rezultatih analize stanja ponudbe in povpraševanja na področju turizma. Glavni cilj projekta je bil razvoj turizma v zasavskih občinah. Blagovno znamko, pod katero se oglašuje zasavsko turistično ponudbo, imenujemo V 3 krasne. Menijo, da ime blagovne znamke pritegne pozornost in je zapomljivo (Kovač Kostantinovič, 2008).

Po projektu Natura 2000 – turistične znamenitosti Zasavja se je turistična zgodba Zasavja nadaljevala s projektom Vse teče v 3 krasne. Projekt se je izvajal od leta 2010 do 2012, ponovno s pomočjo vseh treh zasavskih občin in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Vse tri občine so prispevale enak delež sredstev iz občinskega proračuna. Skupaj so namenile 67.531,50 evrov sredstev, kar je prikazano v tabeli 9. Projekt je bil sestavljen iz šestih ključnih aktivnostih, ki so: vzpostavitev organizacije za razvoj turizma, priprava in izvedba enotnega koncepta trženja, razvijanje blagovne znamke in njenih standardov, priprava novih turističnih produktov in njihovo trženje, priprava in izvedba usposabljanj ter svetovanj, priprava analiz, strokovnih študij in ureditev baze podatkov. Projekt je bil namenjen obstoječim in potencialnim ponudnikom turističnih storitev, turističnim operaterjem iz Slovenije in tujine ter širši javnosti zasavske regije in celotne Slovenije (Sumer, 2010).

Tabela 9: *Financiranje projekta s strani zasavskih občin (v EUR)*

Vir financiranja	2010	2011	2012	Skupaj
Občina Hrastnik	5.627,63	9.004,20	7.878,67	22.510,50
Občina Trbovlje	5.627,62	9.004,20	7.878,68	22.510,50
Občina Zagorje	5.627,63	9.004,20	7.878,67	22.510,50
Skupaj	16.882,88	27.012,60	23.636,02	67.531,50

Vir: Občina Hrastnik (2013a).

Skupna vrednost projekta Podjetno Zasavje je znašala 95.714,00 evrov. Projekt je bil financiran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj in vseh treh zasavskih občin. Občina Hrastnik je iz proračuna namenila 23.549 evrov. Iz Evropskega sklada za regionalni razvoj pa je pridobila preostala sredstva, in sicer v višini 72.165 evrov (Občina Hrastnik, 2018a).

Projekt Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza je podrobneje opisan v naslednjem poglavju pri analizi stroškov in koristi.

4.5 Analiza stroškov in koristi izbranega projekta

Analiza stroškov in koristi je mikroekonomska metodologija, s katero se ugotavlja, vrednoti in primerja stroške ter koristi projekta. Poglavitni cilj analize je ugotoviti, ali koristi projekta presegajo stroške projekta (Ministrstvo za okolje in prostor, 2016).

Analiza stroškov in koristi poteka skozi različne faze. V raziskavo sem vključila naslednje:

- opredelitev projekta in ciljev;
- razvrščanje vplivov;
- diskontiranje;
- presoja projekta
- nefinančne koristi projekta;
- analiza občutljivosti.

Za analizo stroškov in koristi sem si izbrala projekt Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza. Gre za projekt, pri katerem so sodelovale občine Hrastnik, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Litija in Radeče. Analizo stroškov in koristi sem pripravila na podlagi tehnične dokumentacije podjetja Ceroz d. o. o., investicijskega programa podjetja IN-TACT d.o.o., idejnega projekta širitve deponijskega prostora Unično podjetja Econo Ljubljana ter idejnega projekta kompostarne in sortirnice podjetja AKA d.o.o. Trbovlje. Podjetje IN-TACT d. o. o. je pripravilo investicijski program v skladu z naročilom Občine Hrastnik. Ceroz d. o. o. pa je javno podjetje, ki se je ustanovilo z namenom izgradnje ter obratovanja regijskega centra za ravnanje z odpadki. Dokumentacijo sem pridobila na

Občini Hrastnik in v podjetju Ceroz d.o.o. (Ceroz d.o.o., 2007; IN-TACT d.o.o., 2006; Econo, 2006; AKA d.o.o., 2005).

4.5.1 Opredelitev projekta in ciljev

Projekt Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza je projekt, pri katerem so sodelovale občine Hrastnik, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Litija in Radeče. Gradnja centra je potekala na dveh lokacijah, in sicer na deponiji Unično v Hrastniku ter na odlagališču Neža v Trbovljah. V Uničnem so se z izgradnjo povečale kapacitete odlagališča, zgradili sta se sortirnica ter kompostarna, ki je namenjena predelavi bioloških odpadkov. Na lokaciji v Trbovljah se je uredil prostor za predelavo internih gradbenih odpadkov. Izvedba projekta naj bi prispevala k naslednjim ciljem (Ceroz d.o.o., 2015):

- z razvrščanjem odpadkov in njihovo obdelavo se je zmanjšala količina odloženih odpadkov ter delež organskega ogljika v odpadkih;
- zaradi zapiranja manjših odložišč odpadkov v Zasavju in posledično odlaganja odpadkov v Uničnem so se zmanjšale emisije v tla in podzemne vode;
- zmanjšale so se emisije toplogrednih plinov v zrak;
- povečala se je količina ločeno zbranih frakcij odpadkov in njihova snovna izraba.

Namen in cilj obravnavane investicije je izboljšati dosednji način gospodarjenja z odpadki, pri odlaganju dodatno zajeti še gradbene odpadke in podaljšati življenjsko dobo regijske deponije Unično, saj bo ta z obstoječim načinom odlaganja v nekaj letih zapolnjena.

4.5.2 Razvrščanje vplivov

Izvedba projekta bo vplivala na:

- zaposlovanje v regiji;
- izboljšavo okolja.

Učinke projekta na zaposlovanje sem predstavila v tabeli 10. Ugotovila sem, da v fazi izvajanja projekta ni bilo potrebe po zaposlovanju novih delavcev. V fazi obratovanja Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza pa so potrebovali oziroma odprli 21 novih delovnih mest, in sicer vse za nedoločen čas (IN-TACT d.o.o., 2006; Econo d.o.o., 2006).

Tabela 10: Učinek projekta na zaposlovanje

Faza	Število novih delovnih mest	Povprečno trajanje delovnih mest
Faza izvajanja	0	0
Faza obratovanja	21	nedoločen čas

Vir: IN-TACT d.o.o. (2006); Econo d.o.o. (2006).

Celoten projekt predstavlja naložbo, ki pomembno prispeva k razbremenjevanju negativnih vplivov na okolje oziroma k njegovemu izboljšanju.

Investicija kot celota bo prispevala k (IN-TACT d.o.o., 2006):

- zmanjšanju količine odpadkov, ki se trajno odlagajo v deponijo in izpolnjujejo zahteve za odlaganje;
- zmanjšanju vsebnosti organskega ogljika v odloženih odpadkih;
- znižanju kurilne vrednosti;
- preprečitev emisij;
- možnost uporabe zrelega komposta za vrtnarstvo;
- bistveno zmanjšanje količine internih odpadkov in možnost njihovega vračanja v primerni obliki nazaj v gradbeništvo;
- stabilizaciji ostankov pred odlaganjem z mehansko biološko napravo.

Pri izvedbi vsakega projekta lahko pride tudi do negativnih vplivov na okolje oziroma se lahko pojavijo določeni problemi, ki se lahko rešijo z ustreznimi tehničnimi in ostalimi ukrepi. Tovrstne nevarnosti se pojavljajo predvsem pri projektih predelave internih gradbenih odpadkov (IN-TACT d.o.o., 2006).

Določen vpliv na okolje bodo imeli tudi stroji in naprave, ki jih bodo uporabljali pri predelavi odpadkov na lokaciji odlagališča. Predviden način predelave odpadkov glede na vrsto materiala in mesto predelave bo vplival na okolje z emisijo prahu in ropotom, vendar le v neposredni okolici predelave. Prah spremlja praktično vse tehnološke faze predelave gradbenih odpadkov – od drobljenja, razkladanja in odvoza (IN-TACT d.o.o., 2006).

Pri izvajanju projekta so možni tudi naslednji nenadzorovani vplivi (IN-TACT d.o.o., 2006):

- povečan hrup;
- povečana emisija prašnih delcev;
- razlitje naftnih derivatov.

Razlitje naftnih derivatov se lahko pojavi zaradi tehnične napake, na primer zaradi okvare potrebnih delovnih strojev. Vse zaposlene morajo v takšnem primeru obvestiti oziroma jih seznaniti z ustreznimi navodili. Glede na dejstvo, da so količine goriva v rezervoarju omejene, je tudi vpliv na okolje omejen (IN-TACT d.o.o., 2006).

K zmanjševanju emisij prašnih delcev se bo odlagališče opremilo s posebnimi transportnimi trakovi, ki so opremljeni s presipi. Povečana emisija prašnih delcev in povečan hrup lahko nastopita ob okvari. Določene naprave imajo vgrajen pršilni sistem, s katerim se prepreči prašenje na presipnem mestu (IN-TACT d.o.o., 2006).

Izvajalci bodo skupaj z dogovorom z naročnikom izvedli preventivne ukrepe v primeru tveganja prekomernih emisij v okolje, kot so: izdelava protihrupnega nasipa ali ograje, močenje suhega materiala v sušnem obdobju itd.

Ugotovila sem, da bi izvedba projekta pozitivno vplivala na zmanjšanje odpadkov, možnost uporabe odpadkov za nadaljnjo predelavo, uporabo komposta itd. Pri izvedbi vsakega projekta pa se pojavijo tudi negativni učinki, ki jih lahko odpravijo z ustreznimi ukrepi.

4.5.3 Diskontiranje

Evropska komisija za investicijske projekte v javnem sektorju, ki so financirani iz evropskih skladov, priporoča v finančni perspektivi 2014–2020 5 % diskontno stopnjo. Vrednost diskontne stopnje se lahko spremeni oziroma prilagodi zaradi različnih razlogov. Glede na to, da se obravnavani projekt nanaša na finančno perspektivo 2007–2013 sem upoštevala takrat veljavno diskontno stopnjo, ki je znašala 7 %. Predpisalo jo je Ministrstvo za finance glede na izvajanje investicijskih projektov v Republiki Sloveniji.

4.5.4 Presoja projekta

Za oceno izvedbe projekta sem izračunala neto sedanjo vrednost projekta in interno stopnjo donosnosti.

Pri izračunu sem upoštevala, da časovno obdobje investicije znaša 30 let. Po letu 2022 se bo na Uničnem izvajalo sortiranje, kompostiranje, preostanek pa se bo odvedel na novo deponijo. Po prenehanju odlaganja odpadkov na deponijo Unično bo treba izvesti vse potrebne postopke za zaprtje deponije. Stroške zapiranja deponije sem upoštevala v denarnem toku v letu 2022. V letu 2027 bo zamortizirana oprema za predelavo gradbenih odpadkov, kompostarna in sortirnica. V denarnem toku sem upoštevala njihovo nadomestitev v letu 2027. V letu 2038 pa sem upoštevala preostalo vrednost investicije. Od leta 2009 do leta 2013 sem upoštevala tudi prispevke EU.

Tabela 11 prikazuje denarne tokove postavk v letih, v katerih so predvidene večje spremembe, in sicer v letu 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2022, 2027, 2037 in 2038. Iz tabele 11 je razvidno, da bodo vlaganja v investicijo v začetnih letih, nato v letu 2022, kjer je predvidno zapiranje deponije ter v letu 2027, kjer je treba nadomestiti zamortizirano opremo. V letu 2037 in 2038 pa je upoštevana preostala vrednost investicije.

Tabela 11: Denarni tokovi postavk v določenih letih (v EUR)

Leto	Vrednost naložbe	Prihodki	Stroški	Davek od dohodka	Davčni prihranki	Preostala vrednost naložbe
2009	-3.085.380	0	0	0	0	0
2010	-6.272.807	0	0	0	0	0
2011	-4.348.616	0	0	0	0	0
2012	-37.902	1.182.100	-992.322	-37.956	0	0
2013	-26.387	1.694.633	-1.323.098	-793.665	0	0
2014	0	1.733.690	-1.323.098	-82.118	239.508	0
2022	-793.665	2.005.190	-1.323.098	-136.418	136.772	0
2027	-7.331.247	2.005.190	-1.641.648	-72.708	186.322	0
2037	0	2.005.190	-1.641.648	-72.708	126.424	2.600.430
2038	0	2.005.190	-1.641.648	-72.708	126.424	1.968.311

Vir: Ceroz d.o.o. (2007).

Tabela 12 prikazuje skupne vrednosti postavk od leta 2009 do leta 2038 z upoštevanjem 7 % diskontne stopnje:

Tabela 12: Skupne vrednosti postavk (v EUR)

Postavka	Skupna vrednost od leta 2009 do 2038
Vrednost naložbe	-14.294.887
Prihodki	17.614.980
Stroški	-13.860.834
Davek od dohodka	-750.829
Davčni prihranki	1.439.177
Preostala vrednost naložbe	624.095
Rezultat	-9.228.298

Vir: Ceroz d.o.o. (2007).

Prihodke sestavljajo naslednje storitve:

- deponiranje odpadkov;
- prodaja komposta;
- odlaganje gradbenih odpadkov;
- prodaja predelanih gradbenih odpadkov;
- prihodke z odprodajo izločenih frakcij po sortiranju.

Stroški so sestavljeni iz:

- stroški delovanja kompostarne (stroški dela, porabljenih surovin, storitve vzdrževanja, delovna in zaščitna sredstva, rezervni deli, energija, zavarovanje itd.);
- stroški sortirnice (stroški dela, porabljenih surovin, storitve vzdrževanja, delovna in zaščitna sredstva, rezervni deli, energija, zavarovanje itd.);
- stroški delovanja predelave gradbenih odpadkov (stroški dela, stroški materiala, stroški vzdrževanja, najemnina, zavarovanje itd.);
- stroški vzdrževanja dovozne ceste.

Tabela 13: Denarni tok investicije (v EUR)

Leto	Denarni tok brez prispevka Evropske skupnosti	Prispevek Evropske skupnosti	Denarni tok s prispevki Evropske skupnosti
2009	-3.085.380	1.528.980	-1.566.400
2010	-6.272.807	3.108.531	-3.164.276
2011	-4.348.616	2.154.985	-2.193.630
2012	113.920	18.782	132.703
2013	270.841	13.076	283.917
2014	567.981	0	567.981
2015	567.981	0	567.981
2016	567.981	0	567.981
2017	567.981	0	567.981
2018	567.981	0	567.981
2019	448.932	0	448.932
2020	448.932	0	448.932
2021	448.932	0	448.932
2022	-111.219	0	-111.219
2023	427.606	0	427.606
2024	427.606	0	427.606
2025	427.606	0	427.606
2026	331.749	0	331.749
2027	-6.854.092	0	-6.854.092
2028	477.155	0	477.155
2029	477.155	0	477.155
2030	477.155	0	477.155
2031	417.155	0	417.155
2032	428.281	0	428.281
2033	428.281	0	428.281
2034	417.257	0	417.257
2035	417.257	0	417.257
2036	417.257	0	417.257
2037	3.017.687	0	3.017.687
2038	2.385.568	0	2.385.568

Vir: Ceroz d.o.o. (2007).

Tabela 13 prikazuje denarni tok investicije, in sicer od leta 2009 do leta 2038. Prikazan je denarni tok brez prispevka Evropske skupnosti in denarni tok s prispevki Evropske skupnosti.

V tabeli 14 sem prikazala rezultat neto sedanje vrednosti in interne stopnje donosa z diskontno stopnjo 7 %.

Tabela 14: Neto sedanja vrednost in interna stopnja donosnosti

Neto sedanja vrednost z upoštevanjem Evropske skupnosti (v EUR)	-3.301.471
Interna stopnja donosnosti (%)	1,2

Neto sedanja vrednost je ekonomski pokazatelj upravičenosti investicije, ki se sprejme oziroma zavrne glede na dobljeno vrednost. Investicija se sprejme, če je neto sedanja vrednost večja od 0, ter se zavrne, če je neto sedanja vrednost manjša od 0. Za evropske projekte, ki ne prinašajo donosnosti, vendar so potrebni in pomembni za okolje, skupnost ter državo, veljajo drugačna pravila. EU financira omenjene projekte kljub temu, da je neto sedanja vrednost negativna, saj bi v primeru pozitivne neto sedanje vrednosti oziroma donosnosti privabili različne zasebnike, ki bi vložili v omenjeni projekt. Za projekt, za katerega se že na začetku ve, da ne prinaša donosnosti, ne dobijo vlagateljev in zasebnikov, ki bi sodelovali pri takšnih projektih. Težavo predstavlja predvsem določen odstotek diskontne stopnje, saj je previsok. Posledica tega je negativna neto sedanja vrednost. Določiti bi bilo treba realni odstotek diskontne stopnje, saj v času krize oziroma v finančni perspektivi 2007–2013 tudi najbolj profitna podjetja niso bila sposobna tega doseči. V finančni perspektivi 2014–2020 pa je določena 5 % diskontna stopnja, kar je bistveno boljše in realno.

Interna stopnja donosnosti je določena kot obrestna mera, ki izenači odtok investicije s pritoki, s čimer je neto sedanja vrednost enaka nič. Interna stopnja donosa znaša 1,2 %.

4.5.5 Nefinančne koristi projekta

Koristi, ki bodo izhajale iz investicije in se ne dajo ovrednotiti z denarjem, so (IN-TACT d.o.o., 2006):

- predvidena investicijska vlaganja predstavljajo II. fazo izgradnje regijske deponije Unično;
- največji pozitivni vpliv bodo imela investicijska vlaganja na okolje, in sicer na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in zmanjšanje onesnaženosti izcednih voda. Posledično bo imelo vse to posreden pozitiven učinek na zdravje ljudi in kvaliteto bivalnega okolja, kar je izjemno pomembno na področjih zasavske regije, ki spada med okoljsko najbolj onesnažene regije;
- gre za okolju najmanj škodljivo obravnavanje odpadkov, ki bo zmanjšalo škodljive emisije v okolje na minimum;

- če se investicija ne izvede, se bo razpoložljivi prostor deponije v naslednjih letih zapolnil;
- v primeru investicije se bo časovna kapaciteta deponije za več kot podvojila;
- s takšnim pristopom zagotovimo najbolj racionalno obravnavanje odpadkov in rabo prostora;
- vpliv na zdravje ljudi;
- vpliv na biotsko raznovrstnost;
- zaščita vodnih virov.

4.5.6 Analiza občutljivosti

Analizo občutljivosti je treba izvesti, da predvidimo občutljivost investicije na določene dejavnike. Ključne spremenljivke, ki sem jih zajela v analizo, so (IN-TACT d.o.o., 2006; Ceroz d.o.o., 2007):

- investicijski stroški projekta;
- prihodki;
- stroški vzdrževanja in delovanja.

Tabela 15: Analiza občutljivosti

Spremenljivka	Sprememba finančne stopnje donosa (v %)	Sprememba neto sedanje vrednosti
Prihodki -1 %	0,92	-3.442.391
Prihodki +1 %	1,47	-3.160.551
Investicija -1 %	1,40	-3.423.787
Investicija +1 %	1,09	-3.423.787
Operativni stroški -1 %	1,41	-3.190.584
Operativni stroški +1 %	0,98	-3.412.358

Osnovna stopnja donosa je v tabeli 15 upoštevana v vrednosti 1,2 %. Ugotovila sem, da ni velikega vpliva pri povečanju oziroma zmanjšanju spremenljivk za 1 %. V primeru, da bi bilo povečanje oziroma zmanjšanje za večji %, bi bila sprememba spremenljivk bolj vidna oziroma izstopajoča.

4.6 Analiza intervjuja

Na temo pridobivanja in porabe evropskih sredstev v Občini Hrastnik sem opravila tudi dva strukturiranega intervjuja. Intervjuja sem opravila s podžupanom Občine Hrastnik in direktorjem občinske uprave. V Prilogi 4 in 5 so prikazana vprašanja, ki so jima bila zastavljena.

Podžupan Občine Hrastnik je občinski svetnik že od leta 1998. Funkcijo podžupana opravlja že tretji mandat, v okviru katerega sodeluje predvsem pri zasnovi in izvedbi projektov na področju zagotavljanja javne infrastrukture in drugih projektov, predvsem na področju, ki ga strokovno najbolj obvlada, to je področje regionalnega razvoja in kohezijske politike. Prav tako pa v okviru pooblastil pomaga tudi županu pri nalogah iz njegove pristojnosti.

Podžupan meni, da Občina Hrastnik sodi v sam vrh uspešnosti slovenskih občin pri pridobivanju evropskih sredstev, še posebej, če gledamo z vidika uspešnosti črpanja EU sredstev na prebivalca. Po njegovem mnenju so evropska sredstva, pa naj bodo to sredstva Evropske kohezijske politike in v manjši meri sredstva Evropske kmetijske politike (Program razvoja podeželja) definitivno ključnega pomena za razvoj Občine Hrastnik. Če namreč pogledamo strukturo proračuna v zadnjih desetih letih evropska sredstva predstavljajo poglobljen vir financiranja vseh infrastrukturnih in tudi ostalih projektov v občini. Z zagotovostjo lahko reče, da številnih projektov brez evropskih sredstev sploh ne bi mogli izvesti oziroma bi bila dinamika izvedbe bistveno daljša.

Na vprašanje, ali bi povezovanje zasavskih občin pri izvedbi projektov pripomoglo k bolj uspešnemu pridobivanju evropskih sredstev, je odgovoril, da ne oziroma da so do sedaj vse večje regijske projekte (npr. CEROT) izvajali v partnerskem pristopu. Skratka, kjer je mogoče oziroma kjer s povezovanjem lahko pridobijo več sredstev ali dosežejo boljše učinke pri projektih partnersko sodelujejo, drugje pač ne.

Po njegovem mnenju je najpomembnejši projekt, ki se je izvedel v finančni perspektivi 2007–2013 vsekakor projekt izgradnje regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju – CEROT II. faza. Gre za projekt, ki je bil financiran s sredstvi Evropskega kohezijskega sklada, v katerem je sodelovalo pet občin, in sicer Hrastnik, Litija, Radeče, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Projekt je bil zelo zahteven tako po finančni kot tudi izvedbeni plati. Pomemben je, ker so z njegovo izvedbo ne le v Občini Hrastnik temveč tudi širšem Zasavju dolgoročno uspeli rešiti problem ravnanja z odpadki in s tem vsem Zasavčankam in Zasavčanom omogočili kvalitetno, cenovno ugodno predvsem pa okoljsko odgovorno rešitev ravnanja z odpadki.

Na koncu intervjuja pa sem mu zastavila še vprašanje, ki se je nanašalo na izvedbo občinskih projektov v finančni perspektivi 2014–2020. Odgovoril je, da je leto 2018 peto leto nove finančne perspektive 2014–2020, ki se je izvedbeno gledano začela z rahlim zamikom, predvsem zaradi pozne priprave in objave razpisov za evropska sredstva na državni ravni. Ne glede na to pa so v Občini Hrastnik dobro začeli in lahko reče, da so maksimalno izkoristili možnost pridobitve nepovratnih sredstev za energetske sanacije javnih objektov in izdelavo celostne prometne strategije Občine Hrastnik.

Direktor občinske uprave je po izobrazbi inženir gradbeništva in delo direktorja občinske uprave Hrastnik opravlja že od leta 1995. Zadnja leta je njegovo delo usmerjeno predvsem v postopke pridobivanja evropskih sredstev. S pomočjo svojih sodelavcev izvaja koordinacijo priprave ustrezne projektne in investicijske dokumentacije, pripravlja vloge za razpis in med samim izvajanjem odobrenih projektov oblikuje vmesna poročila, zahtevke za sredstva, končna poročila in skrbi za pošiljanje poročil o doseganju ciljev na ustrezne urade.

Po njegovem mnenju je bila Občina Hrastnik v finančni perspektivi 2007–2013 zelo uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev, saj so pridobljena sredstva presežala 1.100 evrov na prebivalca. Prav tako kot podžupan tudi direktor občinske uprave meni, da so evropska sredstva izredno pomembna za Občino Hrastnik, saj brez njih v tako kratkem obdobju ne bi mogli uresničiti toliko pomembnih projektov na področjih komunalne infrastrukture, cest, razvoja podeželja in nenazadnje kulture.

Na vprašanje, ali pri izvajanju projektov dodatno izobražujejo lasten kader ali sklepajo pogodbe z zunanjimi izvajalci, je odgovoril, da je priprava in izvajanje projektov kompleksna naloga, ki zahteva na različnih področjih zelo specifična strokovna znanja, ki jih v okviru kadrovske podhranjene uprave sami ne morejo zagotavljati, zato te segmente priprave oddajajo v izvedbo usposobljenim izvajalcem, saj se tako porabljen denar za kvalitetno dokumentacijo vedno povrne z uspešno prijavo na razpisih in s pridobljenimi sredstvi.

Direktor občinske uprave meni, da so prijave na razpise za nepovratna evropska sredstva dolgotrajne in bi jih lahko poenostavili. Ministrstva bi lahko vsaj v grobem poenotila razpisne pogoje, obdobje izstavljanja zahtevkov ter sam nadzor.

Glede povezovanja zasavskih občin pri izvedbi projektov je povedal, da so razpisni pogoji bolj usmerjeni k samostojnim prijavam posamezne lokalne skupnosti. Zasavske občine pa kljub temu pripravljajo projekte s skupno zasnovo in jih potem delijo glede na razpisne pogoje.

Po njegovem mnenju so bili vsi projekti, ki so bili izvedeni v finančni perspektivi 2007–2013, zelo pomembni pri izboljšanju pogojev za bivanje in aktivnosti občanov, izboljšanju okolja, urejenosti naselij itd. Vsi projekti so bili pomembni, tako izgradnja čistilne naprave kot projekt izgradnje regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju – CEROZ II. faza in tudi pridobitev nove knjižnice, posodobitve cest ter izgradnja nujno potrebnih vodovodov.

Na koncu intervjuja pa sem mu zastavila še vprašanje, ki se je nanašalo na izvedbo občinskih projektov v finančni perspektivi 2014–2020. Odgovoril je, da so v Občini Hrastnik že sprejeli celostno prometno strategijo, ki je podlaga za prijave projektov s tega

področja na predvidene razpise. Potrjen je projekt izvajanja ukrepov na pločnikih in avtobusnih postajah v Hrastniku, ki bo izveden do poletja. Na področju racionalne rabe energije pa so v letu 2017 realizirali energetska sanacija štirih javnih objektov po sistemu javno-zasebnega partnerstva s Petrol d.d. in udeležbo evropskih sredstev v višini približno 700.000 evrov.

5 PREVERBA RAZISKOVALNIH VPRAŠANJ IN PREDLOGI ZA NADALJNO PRIDOBIVANJE EVROPSKIH SREDSTEV

5.1 Preverba raziskovalnih vprašanj

Pred začetkom pisanja magistrske naloge sem si zastavila dve raziskovalni vprašanji, ki sem ju želela preveriti skozi pisanje naloge. Vprašanji sta naslednji:

- ali se je Občina Hrastnik za izvedbo projekta, Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza, odločila upravičeno?
- katera izmed zasavskih občin je najuspešnejša pri izvajanju projektov, sofinanciranih s strani evropskih skladov?

V praksi pogosto zasledimo različna poročanja in članke na temo črpanja evropskih sredstev občin in Slovenije kot celote. Vedno so v ospredju številke, ki dokazujejo, da je črpanje uspešno glede na pridobljena evropska sredstva. Mnogi pozabijo na dejstvo, da morajo biti pridobljena sredstva tudi ustrezno porabljen. Evropska sredstva je treba nameniti za prave namene. Projekti morajo biti usmerjeni v dvig kvalitete življenja prebivalcev in morajo privabiti različna podjetja, ki pripomorejo k zmanjševanju brezposelnosti in dvigu dodane vrednosti.

Občina Hrastnik je obdobje finančne perspektive 2007–2013 dobro izkoristila za črpanje in uresničevanje razvojnih potreb. Izvedla je 21 projektov, ki so bili financirani s pomočjo različnih evropskih skladov. Za izvedbo 16 projektov je iz Evropskega sklada za regionalni razvoj pridobila več kot 7 milijonov evrov, iz Kohezijskega sklada je pridobila skoraj 14 milijonov evrov za sofinanciranje 3 projektov in iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja malo manj kot 0,3 milijona evrov za izvedbo dveh projektov. Za izvedbo projektov, ki jih je izvedla s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, je morala Občina Hrastnik prispevati malo manj kot 3 milijone evrov lastnih sredstev. Pri projektih iz Kohezijskega sklada je občina prispevala malo več kot 3,2 milijona evrov. Za izvedbo 2 projektov, in sicer za obnovo kašče in družbenega objekta v Podkraju, pa je občina namenila malo manj kot 0,3 milijona evrov lastnih sredstev. Kot sem že omenila, občina ni pridobila evropskih sredstev iz Evropskega socialnega sklada. Z izvedbo projektov se je pomembno izboljšala kakovost bivanja in stanje okolja v občini. Med zasavskimi občinami je Občina Hrastnik v finančni perspektivi 2007–2013 izvedla največ projektov, pridobila največ evropskih sredstev, bila najmanj zadolžena ter morala vložiti največ lastnih

sredstev. V obdobju 2010–2013 je za pridobitev evropskih sredstev na prebivalca zasedla 65. mesto med 211. slovenskimi občinami ter 38. mesto glede na pridobljeno vsoto evropskih sredstev.

Predstavitev projektov, analiza pridobitve evropskih sredstev, primerjava med zasavskimi občinami, analiza stroškov in koristi projekta Regijskega centra za ravnanje z odpadki – II. faza ter intervjuja z podžupanom Občine Hrastnik in direktorjem občinske uprave privedejo do odgovora, da je bilo črpanje evropskih sredstev v finančni perspektivi 2007–2013 iz naslova regionalne politike v Občini Hrastnik uspešno. Z analizo stroškov in koristi pa sem ugotovila, da ima projekt na zaposlovanje in okolje pozitiven učinek. Za omenjeni projekt sem izračunala negativno neto sedanjo vrednost, vendar EU vseeno financira tudi nedonosne projekte, ki so pomembni za okolje ter posamezno skupnost. S pomočjo analize sem dobila odgovor na prvo zastavljeno raziskovalno vprašanje. Iz celotne analize lahko potrdim, da se je Občina Hrastnik za izvedbo projekta, Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza odločila upravičeno.

Drugo raziskovalno vprašanje, ki sem si ga zastavila je bilo, katera izmed zasavskih občin je najuspešnejša pri izvajanju projektov, sofinanciranih s strani evropskih skladov?

Kot sem že omenila, je Občina Hrastnik del najmanjše statistične regije v Sloveniji. Skupaj z občinama Trbovlje in Zagorje ob Savi tvori zasavsko regijo. V analizi primerjave med zasavskimi občinami sem ugotovila, da je Občina Hrastnik za izvedbo vseh projektov v finančni perspektivi 2007–2013 pridobila največ evropskih sredstev in za izvedbo projektov namenila tudi največ lastnih sredstev. Čeprav je skozi leta prispevala večje zneske lastnih sredstev, se ni na novo zadolževala ter najemala večjih dolgoročnih kreditov. V primerjavi z ostalima občinama je bila njena zadolženost najnižja kljub temu, da je izvedla največ projektov in namenila največ lastnih sredstev v preteklem sedemletnem obdobju.

Pridobljena evropska sredstva je Občina Hrastnik namenila ustreznim projektom in s tem pozitivno vplivala na okolje in bivanje v občini. Brez evropskih sredstev, ki jih je pridobila v obdobju 2007–2013, bi morala občina najeti več kreditov ali izvesti manj projektov, kot jih je s pomočjo pridobljenih evropskih sredstev. Občina Hrastnik bi brez evropskih sredstev težko izvajala zahtevnejše in nujno potrebne projekte. Brez izgradnje čistilne naprave, kanalizacijskega sistema, regijskega centra za ravnanje z odpadki, sanacij lokalnih cest ter rekonstrukcij vrtcev in šol bi se kakovost življenja občanov in občank bistveno zmanjšala. Ogrozila bi njihovo zdravje in pospešila odhod iz zasavske regije, ki ga občine želijo v čim večji meri preprečiti.

Iz omenjenega lahko odgovorim na drugo raziskovalno vprašanje, da je Občina Hrastnik izmed vseh zasavskih občin najuspešnejša pri izvajanju projektov, sofinanciranih s strani

evropskih skladov. Občina Hrastnik je izvedla največ projektov in se pri njihovem izvajanju najmanj zadolževala.

5.2 Predlogi za nadaljnjo pridobivanje sredstev

V preteklih letih je Občina Hrastnik pospešeno vlagala v družbeno in okoljsko infrastrukturo in v ta namen pridobila nepovratna sredstva EU. Obdobje finančne perspektive 2007–2013 je občina izkoristila zelo dobro, saj je med zasavskimi občinami pridobila največ evropskih sredstev in izvedla največ projektov.

Za še učinkovitejše črpanje evropskih sredstev je treba, da so občine sposobne in ustrezno organizirane pri postopku črpanja sredstev, kar pa lahko predstavlja veliko težavo predvsem zaradi pomanjkanja izkušenj. Menim, da bi bilo za učinkovitejše in hitrejše črpanje evropskih sredstev smiselno upoštevati naslednja priporočila:

- **izboljšava informacijskega sistema**
Vzpostaviti bi bilo treba informacijski sistem za črpanje sredstev iz vseh skladov EU, ki bi bil bolj učinkovit in pregleden ter bi zagotovil celovit pregled nad izvajanjem evropske regionalne politike v finančnih perspektivah 2004–2006, 2007–2013 in 2014–2020. Posledično bi bili na enem mestu zbrani vsi potrebni dokumenti, obrazci ter grafični prikazi razpoložljivih sredstev. Menim, da bi bilo treba vzpostaviti stran, kjer bi bili prikazani in predstavljeni projekti posameznih občin, ki so bili financirani s pomočjo evropskih skladov.
- **ustrezen kader**
Pomembno vlogo za učinkovito črpanje evropskih sredstev ima zagotovo usposobljen in fleksibilen kader. Pomembno je, da na vseh ravneh delujejo visoko usposobljeni ljudje, ki s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami omogočajo nemoteno delovanje posameznih procesov. Usposobljen kader bi občinam omogočal, da bodo strokovno pripravljali projekte in s tem pridobili večje možnosti za uspehe pri javnih razpisih. Usposobljeni strokovni delavci v različnih državnih institucijah lahko poskrbijo tudi za hitrejše in pravilnejše izvajanje potrebnih aktivnosti. Vsaka občina mora poskrbeti, da ima ustrezno kadrovske zasedbo, saj je velikokrat razlog za neučinkovito črpanje kadrovska podhranjenost. Občine morajo biti sposobne obdržati tiste zaposlene, ki so usposobljeni in preprečiti njihovo fluktuacijo.
- **usposabljanje in izobraževanje**
Uvedba stalnega usposabljanja in izobraževanja bi bila potrebna tako na lokalni ravni kot tudi na posameznih ministrstvih. S pridobljenim znanjem bi delavci lahko prispevali k večji učinkovitosti črpanja evropskih sredstev. Večkrat bi morali organizirati seminarje in delavnice na temo pridobivanja evropskih sredstev, ki bi bolj prikazovale možna realna stanja v praksi.

- poenostavitev javnih razpisov
Razpisi so v večini primerov nerazumljivi, prezahtevni in slabo pripravljene, saj se pogostokrat spreminjajo, kar privede do še večje nejasnosti med prijavitelji. Dokumentacija bi morala biti enostavnejša in razumljivejša. Priložena bi morala biti tudi jasna navodila za izpolnjevanje. Posledično bi bili razpisi bolj prijazni za prijavo, kar bi privedlo do manj pomanjkljivih in nepopolnih vlog.
- izboljšanje sodelovanja med subjekti
Bistvenega pomena za uspešno in učinkovito črpanje evropskih sredstev sta zagotovo redna komunikacija in dobri medsebojni odnosi med vsemi sodelujočimi, ki so zadolženi za uspešno izpeljavo projekta. Posebno pozornost bi morali nameniti tudi vključevanju občin v mednarodne projekte ter izmenjavi dobrih praks med občinami v državi in izven nje.

Pomembno vlogo pri razvoju občine ima zagotovo tudi dolgoročni razvojni program ali strategija. Občina v programu opredeli načrtovane prihodnje dosežke in predvidi svoj razvoj v prihodnjih letih. Občina Hrastnik je kakovostno pripravila razvojni program za finančno perspektivo 2014–2020, kjer je predstavila razvojne prioritete in možne izboljšave. Občina se mora s sprejetimi strategijami prilagajati vsebinam in namenom razpisa, ki lahko odstopajo od dolgoročnega programa. Menim, da bi morala občina nameniti pozornost tudi črpanju sredstev iz Evropskega socialnega sklada. V finančni perspektivi 2007–2013 ni izvedla nobenega projekta, ki bi bil financiran s pomočjo omenjenega sklada.

Navedene predloge in priporočila bi bilo po mojem mnenju smiselno vpeljati, da bi se v čim večji meri izognili težavam pri črpanju evropskih sredstev in s tem zagotovili višjo uspešnost črpanja in izvedbe posameznih projektov.

SKLEP

Slovenija je leta 2004 z vstopom v EU sprejela pomembno in pravilno odločitev. V tem času se je izkazala kot uspešna članica, ki je z vstopom pridobila številne koristi in prednosti. Ena izmed prednosti je zagotovo črpanje sredstev iz različnih evropskih skladov, kot so Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Evropski socialni sklad in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja. Slovenija je leta 2006 uspešno izvedla pogajanja glede finančne perspektive 2007–2013, saj je ohranila položaj neto prejemnice in pridobila skoraj 4-krat več kohezijskih sredstev kot v finančni perspektivi 2004–2006. Slovenija je pri črpanju evropskih sredstev zelo uspešna in se med novimi članicami EU uvršča med najuspešnejše uporabnice evropskih sredstev (Članstvo Slovenije v EU, 2018).

Že v finančni perspektivi 2004–2006 so bila evropska sredstva zelo pomembna za Slovenijo kot tudi za posamezne občine. Slednje so se prvič soočale s pridobitvijo

evropskih sredstev, kar ni bil lahek proces glede na to, da so bile prvič vključene v tako zahtevne procese. V finančni perspektivi 2007–2013 so se občine začele zavedati, da evropska sredstva predstavljajo gonilno silo razvoja občin in s tem vplivajo na razvoj celotne Slovenije. Menim, da so se občine ustrezno prilagodile finančni perspektivi ter uspešno pridobile določena evropska sredstva za različne projekte. Nekatere občine so bile pri tem bolj uspešne kot druge.

V magistrsko nalogo sem vključila tudi analizo tujih znanstvenih člankov, prek katere sem pridobila nove informacije o metodah raziskovanja uspešnosti črpanja evropskih sredstev. Analizirala sem 6 člankov na temo regionalne politike in pridobitve evropskih sredstev. Članki so prikazovali različne raziskave in metode, kot so analiza makroekonomskih kazalnikov, analiza privlačnosti evropskega financiranja, analiza izvedljivosti občin glede pridobivanja sredstev za izvedbo projektov na področju infrastrukture, analiza vprašalnika, ki je bil namenjen organizatorjem projektov, ter analizo stroškov in koristi. Iz člankov sem pridobila veliko novih podatkov in informacij glede pomembnosti evropskih sredstev v drugih državah članicah EU.

Občina Hrastnik je bila v finančni perspektivi 2007–2013 uspešna pri črpanju evropskih sredstev. Skupno je izvedla 21 projektov, za katere je pridobila evropska sredstva iz treh različnih skladov, in sicer Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Največ projektov je izvedla s pomočjo sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj. Poudariti je treba, da je Občina Hrastnik v obravnavanem obdobju vložila velik del lastnih sredstev, vendar ne z najemanjem dolgoročnih kreditov.

V preteklem obdobju je Občina Hrastnik znatno izboljšala kakovost bivanja in stanje okolja v občini, saj je s pomočjo sredstev EU uspešno izvajala projekte na področju okoljske in družbene infrastrukture. V obdobju 2010–2013 je med 211 slovenskimi občinami dosegla 65. mesto glede pridobitve evropskih sredstev na prebivalca. Hkrati pa je med vsemi slovenskimi občinami v enakem obdobju dosegla 38. mesto glede na pridobljeno vsoto evropskih sredstev. Najpomembnejši projekti, ki jih je občina izvedla v finančni perspektivi 2007–2013, so zagotovo Regijski center za upravljanje z odpadki, izgradnja čistilne naprave in kanalizacijskega omrežja in rekonstrukcija Osnovne šole NHR Hrastnik.

V magistrski nalogi sem opravila analizo primerjave pridobitve evropskih sredstev med zasavskimi občinami. Ugotovila sem, da je Občina Hrastnik izvedla največ projektov s pomočjo evropskih sredstev v primerjavi z Občino Trbovlje in Občino Zagorje ob Savi. Občine so morale poleg pridobljenih sredstev projektom nameniti tudi lastna sredstva. Občini Trbovlje in Zagorje sta morali za izvedbo projektov nameniti približno enak znesek lastnih sredstev, medtem ko je morala Občina Hrastnik nameniti največji delež lastnih sredstev. Občina Hrastnik je vložila tudi največ lastnih sredstev na prebivalca, vendar je v

letu 2013 imela najmanj prebivalcev med obravnavanimi občinami. Najmanj lastnih sredstev na prebivalca je morala v finančni perspektivi 2007–2013 vložiti Občina Trbovlje, ki je v obravnavanem obdobju izvedla najmanj projektov. Največ evropskih sredstev je pridobila Občina Hrastnik, sledita ji Občina Zagorje ob Savi ter na koncu še Občina Trbovlje z najmanj pridobljenimi sredstvi. V obravnavanem sedemletnem obdobju je bila Občina Hrastnik najbolj uspešna pri črpanju sredstev EU. Kot sem že omenila, je imela v letu 2013 Občina Hrastnik najmanj prebivalcev med zasavskimi občinami, zato je razlika med pridobljenimi evropskimi sredstvi na prebivalca zelo velika. Največ sredstev na prebivalca je pridobila Občina Hrastnik, in sicer je 1.186,28 evrov sredstev na prebivalca. Projekti občin Hrastnik, Zagorje ob Savi in Trbovlje so bili v finančni perspektivi 2007–2013 izvedeni s pomočjo treh skladov. Največ projektov je bilo v vseh treh občinah sofinanciranih s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj. S pomočjo omenjenega sklada je največ projektov izvedla Občina Hrastnik, sledita ji Občina Zagorje ob Savi in na koncu še Občina Trbovlje. Zasavske občine so v obravnavanem obdobju uspešno izvedle tudi 5 skupnih projektov, ki so skupaj pripomogli k razvoju zasavske regije ter poskrbeli za njeno večjo prepoznavnost.

V magistrsko nalogo sem vključila tudi analizo stroškov in koristi. Za analiziranje sem si izbrala projekt Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza. Analizirala sem učinke projekta na okolje in zaposlovanje. Učinki projekta na okolje so pozitivni. Lahko se pojavijo tudi negativni učinki, ampak jih Občina Hrastnik lahko predvidi vnaprej in se nanje tudi ustrezno pripravi. Izvedba projekta vpliva tudi na zaposlovanje pozitivno. Ugotovila sem, da bi se z izvedbo projekta odprlo 21 novih delovnih mest, in sicer za nedoločen čas. Hkrati sem ugotovila tudi, da je neto sedanja vrednost projekta negativna. EU nudi podporo tudi nedonosnim projektom, zato je Občina Hrastnik pridobila evropska sredstva kljub negativni neto sedanji vrednosti.

Opravila sem tudi dva intervjuja na temo pridobitve in porabe evropskih sredstev Občine Hrastnik. Intervju sem opravila s podžupanom Občine Hrastnik in direktorjem občinske uprave, ki je zadolžen za pravočasno oddajanje obrazcev za pridobitev evropskih sredstev. Oba intervjuvanca sta bila mnenja, da so evropska sredstva ključnega pomena za izvedbo projektov v občini ter da je občina pri pridobitvi sredstev zelo uspešna.

Na osnovi opravljenih analiz ugotavljam, da sem dosegla cilj in namen magistrske naloge ter iz analiz pridobila odgovora na zastavljeni raziskovalni vprašanji.

Pričakovanja Občine Hrastnik glede finančne perspektive 2014–2020 so velika, saj je občina v finančni perspektivi 2007–2013 zelo uspešno črpala evropska sredstva, pri tem pa pridobila raznovrstne izkušnje ter pomembna znanja. V novi finančni perspektivi se občina osredotoča na več pomembnih razvojnih prioritet, ki jih bo v čim večji meri poskušala doseči. Občina Hrastnik bo morala izkoristiti pridobljena znanja iz pretekle perspektive in

vložiti še dodaten trud za nadaljnjo uspešno črpanje iz tekoče finančne perspektive 2014–2020.

LITERATURA IN VIRI

1. AKA d.o.o. Trbovlje. (2005). *Idejni projekt kompostarne in sortirnice*. Trbovlje: AKA d.o.o. Trbovlje.
2. Allan, P. (1990). *The Economics of the European Community*. Velika Britanija: University Press, Cambridge.
3. AJPES. (2018). *Bonitetna lestvica*. Pridobljeno 13. marca 2018 iz https://www.ajpes.si/bonitetne_storitve/s.bon_ajpes/bonitetna_levstevica
4. Bučar, M., Karnar, P., Ciraj, A. M. & Kajnič, S. (2007). *Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
5. Ceroz d.o.o. (2007). *Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju Ceroz – II. faza*. Hrastnik: Ceroz d.o.o.
6. Ceroz d.o.o. (2015). *Predstavitev*. Pridobljeno 8. marca 2018 iz <http://www.ceroz-hrastnik.si/predstavitev.php?2>
7. *Članstvo Slovenije v EU*. Pridobljeno 27. marca 2018 iz <http://www.15let.gov.si/si/15-let-samostojnosti/dosezki/clanstvo-eu/>
8. Čeh, S. (2015, 4. februar). Za črpanje EU sredstev imamo vsaj sedemsto serviserjev. *Delo*. Pridobljeno 12. marca 2018 iz <http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/za-crpanje-eu-sredstev-imamo-vsaj-sedemsto-serviserjev.html>
9. Čeh, S. (2016, 20. januar). Slovenija na četrtem mestu po uspešnosti črpanja EU sredstev. *Delo*. Pridobljeno 30. aprila 2018 iz <http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/slovenija-na-cetrtem-mestu-po-uspesnosti-crpanja-eu-sredstev.html>
10. Deleva, D. (2017). The impacts of EU cohesion policy funding on the Bulgarian economy. *Trakia Journal of Sciences*, 15, 62-65.
11. Econo d.o.o. (2006). *Idejni projekt širitve deponijskega prostora Unično*. Ljubljana: Econo d.o.o.
12. Evropska komisija. (2007). *Kohezijska politika 2007-2013 – Komentarji in uradna besedila*. Pridobljeno 15. februarja 2018 iz http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/publications/guide2007_sl.pdf
13. Evropska komisija. (2014a). *Evropski sklad za regionalni razvoj*. Pridobljeno 19. februarja 2018 iz http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sl/funding/erdf/
14. Evropska komisija. (2014b). *Regionalna politika*. Pridobljeno 14. februarja 2018 iz https://europa.eu/european-union/file/1443/download_sl?token=nsbp4pC9
15. Evropska komisija. (2016). *Glavna naložbena politika EU*. Pridobljeno 14. februarja 2018 iz http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/policy/what/investment-policy/
16. Evropska komisija. (2018a). *Evropski socialni sklad*. Pridobljeno 19. februarja 2018 iz <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&langId=sl>
17. Evropska komisija. (2018b). *KS*. Pridobljeno 20. februarja 2018 iz http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sl/funding/cohesion-fund/

18. Evropska komisija. (2018c). *Zgodovina politike*. Pridobljeno 14. februarja 2018 iz http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/policy/what/history/
19. Evropska unija. (2018). *Dejavnosti EU*. Pridobljeno 27. marca 2018 iz <http://www.15let.gov.si/si/15-let-samostojnosti/dosezki/clanstvo-eu/>
20. Gaydardzhieva, V., Markov, N. & Simeonov, G. (2010). Investment policy in Stara Zagora municipality – Guidelines and real results. *Trakia Journal of Sciences*, 8, 118-123.
21. Hidroinženiring d.o.o. & SI consult d.o.o. (2006). *Novelacija investicijskega programa*. Ljubljana: Hidroinženiring d.o.o. & SI consult d.o.o.
22. IN-TACT d.o.o. (2006). *Investicijski program*. Zagorje ob Savi: IN-TACT d.o.o.
23. Jakusonoka, I. & Rivza, B. (2017). Assessment of the intensity and activity of use of EU funds in Emgaleegion. *Economic Science for Rural Development Conference Proceedings*, 45, 95-101.
24. Koncept-poslovanje. (2018). *Analiza Swot*. Pridobljeno 2. marca 2018 iz http://www.koncept-poslovanje.si/?page_id=1187
25. Kostalova, J., Tetrevovala, L. & Patak, M. (2015). The system of support for projects co-financed by EU funds in the Czech Republic. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, 45E/2015, 97-115.
26. Kovač Kostantinovič, L. (2008, 5. december). Natura 2000– turistične znamenitosti Zasavja. *Slovenska turistična organizacija*. Pridobljeno 6. marca 2018 iz <https://www.slovenia.info/sl/novinarsko-sredisce/novice/4705-natura-2000-turisticne-zanimivosti-zasavja>
27. Ministrstvo za finance. (2008). *Uvajanje registra tveganj*. Ljubljana: Ministrstvo za finance.
28. Ministrstvo za finance. (2016). *Zadolževanje občin*. Pridobljeno 20. marca 2018 iz http://www.mf.gov.si/delovna_podrocja/lokalne_skupnosti/statistika/zadolzevanje_ob_cin/
29. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Sektor za kontrolo – Cilj 1. (2013a). *Začasno poročilo o izvedeni kontroli na krajem samem*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
30. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Sektor za kontrolo – Cilj 1. (2013b). *Končno poročilo o izvedeni kontroli na krajem samem*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
31. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2013c). *Odločba št. KS OP ROPI/4/ICEROZ/2 o spremembi odločbe št.: KS OP ROPI/4/1/CEROZ/0 za projekt Regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju – Ceroz II. faza*. Ljubljana: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.
32. Ministrstvo za okolje in prostor. (2016). *Analiza stroškov in koristi*. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor.
33. Moussis, N. (1999). *Evropska unija: pravo, ekonomija, politike*. Ljubljana: Literra picta.

34. Mrak, M., Mrak, M. & Rant, V. (2004). *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: Samozaložba.
35. Mulec, B. (2008). *Kohezijska politika Evropske unije in problemi njene implementacije s poudarkom na Republiki Sloveniji in državah jugovzhodne Evrope*. Ljubljana: Koščak.
36. Nadzorstvo X. (2018). *Pogodba o izvajanju nadzora*. Hrastnik: Nadzorstvo X.
37. Občina Hrastnik. (2009a). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Vodovod Turje – Gore - Kopitnik*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
38. Občina Hrastnik. (2009b). *Dokument identifikacije investicijskega projekta za rekonstrukcijo objekta Trg Franca Kozarja 7 za potrebe knjižnice Antona Sovreta v Občini Hrastnik*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
39. Občina Hrastnik. (2010a). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Rekonstrukcija lokalne ceste Hrastnik – Radeče*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
40. Občina Hrastnik. (2010b). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Rekonstrukcija lokalne ceste Marno – Turje – Gore*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
41. Občina Hrastnik. (2010c). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Rekonstrukcija lokalne ceste Čeče - Boben*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
42. Občina Hrastnik. (2011). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Urejanje mestnega jedra občine Hrastnik*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
43. Občina Hrastnik. (2012a). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Rekonstrukcija lokalne ceste Dol – Blate*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
44. Občina Hrastnik. (2012b). *Poročilo o opravljenem delu*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
45. Občina Hrastnik. (2013a). *Informacija o izvajanju operacije Vse teče v tri krasne*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
46. Občina Hrastnik. (2013b). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Gradnja sekundarnega kanalizacijskega omrežja Dol*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
47. Občina Hrastnik. (2013c). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Gradnja vodovoda Spodnje Marno – Slatno - Dol*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
48. Občina Hrastnik. (2013d). *Poročilo o opravljenem delu*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
49. Občina Hrastnik. (2013e). *Odziv na začasno poročilo o izvedeni kontroli na kraju samem*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
50. Občina Hrastnik. (2014). *Razvojni program Občine Hrastnik 2014-2020*. Hrastnik: Občina Hrastnik.

51. Občina Hrastnik. (2015a). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Rekonstrukcija in energetska sanacija vrtca Dolinca*. Hrastnik: Občina Hrastnik
52. Občina Hrastnik. (2015b). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Urejanje mestnega jedra Hrastnik: Log - Montigny*. Hrastnik: Občina Hrastnik
53. Občina Hrastnik. (2016a). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Urejanje mestnega jedra Hrastnik – Novi Log*. Hrastnik: Občina Hrastnik
54. Občina Hrastnik. (2016b). *Končno poročilo za operacijo sofinancirano s sredstvi Evropske kohezijske politike: Energetska sanacija OŠ NHR Hrastnik*. Hrastnik: Občina Hrastnik
55. Občina Hrastnik. (2018a). *Projekti 2007-2013*. Hrastnik: Občina Hrastnik.
56. Občina Hrastnik. (2018b). *Projekti in investicije*. Hrastnik: Občina Hrastnik. Pridobljeno 8. marca 2018 iz http://hrastnik.si/obcina_hrastnik/projekti_in_investicije/
57. Občina Trbovlje. (2016). *Podatki o odobrenih projektih občine Trbovlje*. Trbovlje: Občina Trbovlje
58. Občina Zagorje ob Savi. (2016). *Podatki o odobrenih projektih*. Zagorje ob Savi: Občina Zagorje ob Savi.
59. Paliova, I. (2017). Empirical analysis and estimates of the impact of the EU structural funds absorption in countries of Central and Eastern Europe. *Trakia Journal of Sciences*, 15, 137-144.
60. Popescu, E. (2011). Possibilities of modernization of an industrial objective by special sources financing, *Annals of the University of Petrosani Mechanical Engineering* 2011,13, 123-130.
61. Računsko sodišče RS. (2007). *Revizijsko poročilo o sposobnosti Občine Hrastnik za pridobivanje in črpanje sredstev skladov Evropske unije*. Ljubljana: Računsko sodišče RS.
62. Regionalna razvojna agencija Zasavje. (2015). *Regionalni razvojni program Zasavske regije za obdobje 2014-2020*. Pridobljeno 28. februarja 2018 iz <http://www.rra-zasavje.si/si/publikacije/>
63. Regionalna razvojna agencija Zasavje. (2016a). *Osnovni podatki*. Pridobljeno 28. februarja 2018 iz <http://www.rra-zasavje.si/si/o-nas/osnovni-podatki/>
64. Regionalna razvojna agencija Zasavje. (2016b). *Regijska razvojna mreža Zasavje*. Pridobljeno 28. februarja 2018 iz <http://www.rra-zasavje.si/si/regionalni-razvoj/regijska-razvojna-mreza-zasavje/>
65. Regionalna razvojna agencija Zasavje. (2016c). *Regionalni razvoj*. Pridobljeno 28. februarja 2018 iz <http://www.rra-zasavje.si/si/regionalni-razvoj/>
66. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2018a). *Cilji in sredstva kohezijske politike 2007-2013*. Pridobljeno 15. februarja 2018 iz http://www.svrk.gov.si/si/delovna_podrocja/evropska_kohezijska_politika/ekp_2004_

- 2006_in_2007_2013/kohezijska_politika_v_obdobju_2007_2013/cilji_in_sredstva_kohezijske_politike_2007_2013/
67. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2018b). *Evropski socialni sklad*. Pridobljeno 20. februarja 2018 iz <http://www.eu-skladi.si/kohezija-do-2013/skladi/predstavitev-skladov/evropski-socialni-sklad>
 68. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2018c). *Kohezijski sklad*. Pridobljeno 20. februarja 2018 iz <http://www.eu-skladi.si/kohezija-do-2013/skladi/predstavitev-skladov/kohezijski-sklad>
 69. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2018d). *Podatki o črpanju*. Pridobljeno 20. februarja 2018 iz <http://www.eu-skladi.si/kohezija-do-2013/skladi/crpanje-evropskih-sredstev/podatki-o-crpanju>
 70. Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (2018e). *Mrežni inkubator v Zasavju*. Pridobljeno 6. marca 2018 iz <http://www.eu-skladi.si/kohezija-do-2013/skladi/primeri-dobrih-praks/op-rr/mrezni-inkubator-v-zasavju>
 71. Stare, A. (2011a, 6. marec). Management projektnih tveganj – identifikacija in vrednotenje. *Projektni management*. Pridobljeno 14. marca 2018 iz <https://projektni-management.si/2011/03/06/management-projektnih-tveganj-%E2%80%93-identifikacija-in-vrednotenje/>
 72. Stare, A. (2011b, 15. februar). Terminski plan projekta – gantogram. *Projektni management*. Pridobljeno 13. marca 2018 iz <https://projektni-management.si/2011/02/15/terminski-plan-projekta-gantogram/>
 73. Statistični urad Republike Slovenije. (2015). *Slovenske občine v številkah 2013*. Pridobljeno 16. marca 2018 iz <http://www.stat.si/obcine/sl/2015/Region/Index/5>
 74. Sumer, A. (2010, 29. september). *Vse teče v tri krasne – turizem v Zasavju* [objava na blogu]. Pridobljeno iz <http://andrejsumer.blog.si/2010/09/29/vse-tece-v-tri-krasne-turizem-v-zasavju/>
 75. Urad Vlade RS za informiranje. (2003). *Slovenija in Evropska unija: o pogajanjih in njihovih posledicah*. Ljubljana: Urad Vlade RS za informiranje.
 76. Vinibis d.o.o. (2018). *Štirje koraki do nepovratnih sredstev*. Pridobljeno 12. marca 2018 iz http://nepovratnasredstva.eu/nepovratna_sredstva/kako_priti_do_nepovratnih_sredstev/stirje_koraki_do_nepovratnih_sredstev/
 77. Zlati kamen. (2014). *Lovci na evropska sredstva*. Pridobljeno 9. marca 2018 iz <http://www.zlatikamen.si/clanki/regije-in-obcine/lovci-na-evropska-sredstva/>

PRILOGE

Priloga 1: Razlaga ocene tveganj

Slika 1: Razlaga ocene tveganj

Verjetnost	Posledice
Majhna: Redko (izjemni primeri)	Majhne: majhna finančna škoda, izvajanje ni ogroženo, ni sodnih posledic, ugled ni ogrožen.
Srednja: Možno (tveganje se lahko uresniči srednjeročno)	Srednje: zmerna finančna škoda, potrebno je reorganizirati aktivnosti, kratkoročno zmanjšanje ugleda.
Velika: Verjetno (tveganje se lahko uresniči večkrat gledano srednjeročno)	Velike: pomembna finančna škoda, potrebna sprememba načrtov, sprememba organizacije, dolgoročna izguba ugleda.
Zelo velika: Skoraj gotovo (tveganje se bo kratkoročno zelo verjetno uresničilo in tudi večkrat)	Zelo velike: izjemna finančna škoda, grožnja sodnih postopkov, izguba zaupanja.

Vir: Ministrstvo za finance (2008).

Priloga 2: Opis posameznega tveganja

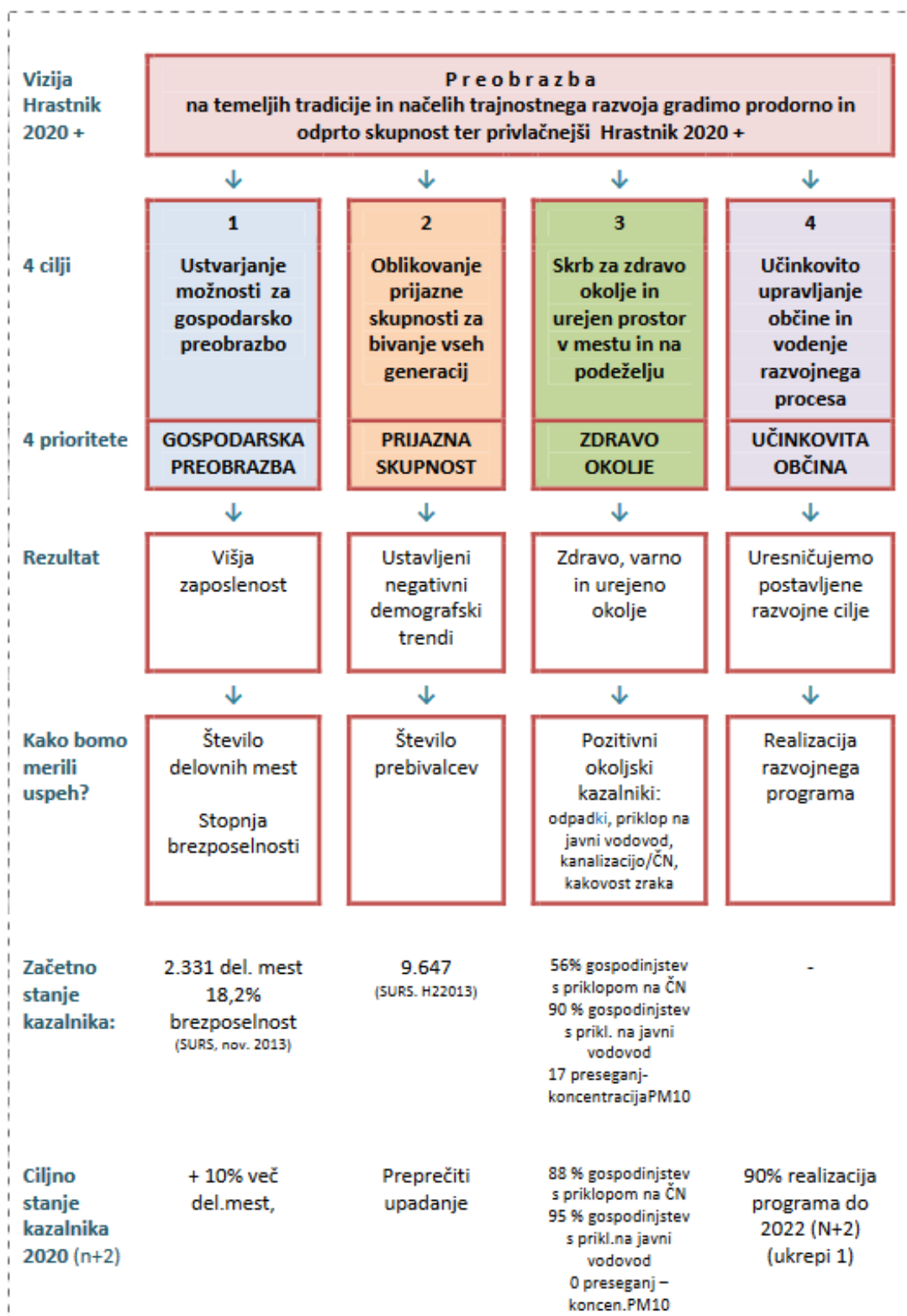
Slika 2: Opis posameznega tveganja

Ref:		Organizacijska enota:	Odgovorna oseba:	Datum:	
Vrsta tveganja				Datum zadnje posodobitve:	
Opis tveganja					
Verjetnost:				Ocena:	
Posledice				Ocena:	
Sprejemljivo tveganje					
Predlagani ukrepi					
Rok:					
Povezava z drugimi tveganji					
Povezava s sprejetimi ukrepi					
Opomba:					

Vir: Ministrstvo za finance (2008).

Priloga 3: Strateški cilji in prioritete Občine Hrastnik 2014-2020

Slika 3: Strateški cilji in prioritete Občine Hrastnik 2014-2020

Vir: Občina Hrastnik (2014).

Priloga 4: Intervju s podžupanom Občine Hrastnik

Pozdravljeni,

sem Urška Planinc, študentka Ekonomske fakultete v Ljubljani, kjer zaključujem študij z magistrsko nalogo z naslovom Analiza pridobivanja in porabe evropskih sredstev v Občini Hrastnik. Z nalogo želim raziskati, ali je Občina Hrastnik uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev ter ali so ta sredstva ključnega pomena za izvedbo občinskih projektov.

Kot podžupana Občine Hrastnik bi vas prosila, da si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na spodnja vprašanja. Odgovori bodo namenjeni izključno za potrebe izdelave magistrskega dela.

Za sodelovanje se vam zahvaljujem in vam želim uspešen dan.

1. Ali se lahko na kratko predstavite ter mi poveste, kakšna je vaša vloga v Občini Hrastnik?
2. Ali menite, da je Občina Hrastnik uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev?
3. Ali so po vašem mnenju evropska sredstva ključnega pomena za izvedbo projektov v Občini Hrastnik?
4. Ali bi povezovanje zasavskih občin pri izvedbi projektov pripomoglo k bolj uspešnemu pridobivanju evropskih sredstev?
5. Kateri je bil najpomembnejši projekt izveden v finančni perspektivi 2007-2013 s strani Občine Hrastnik? Zakaj?
6. Trenutno je v izvajanju finančna perspektiva 2014-2020. Ali se projekti v Občini Hrastnik izvajajo po predvidenem načrtu?

Priloga 5: Intervju z direktorjem občinske uprave

Pozdravljeni,

sem Urška Planinc, študentka Ekonomske fakultete v Ljubljani, kjer zaključujem študij z magistrsko nalogo z naslovom Analiza pridobivanja in porabe evropskih sredstev v Občini Hrastnik. Z nalogo želim raziskati, ali je Občina Hrastnik uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev ter ali so ta sredstva ključnega pomena za izvedbo občinskih projektov.

Kot direktorja občinske uprave bi vas prosila, da si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na spodnja vprašanja. Odgovori bodo namenjeni izključno za potrebe izdelave magistrskega dela.

Za sodelovanje se vam zahvaljujem in vam želim uspešen dan.

1. Ali se lahko na kratko predstavite ter mi poveste, kakšna je vaša vloga v postopku pridobivanja evropskih sredstev?
2. Ali menite, da je Občina Hrastnik uspešna pri pridobivanju evropskih sredstev?
3. Ali so po vašem mnenju evropska sredstva ključnega pomena za izvedbo projektov v Občini Hrastnik?
4. Ali pri izvajanju projektov dodatno izobražujete lasten kader ali sklepate pogodbe z zunanji izvajalci?
5. Ali so priprave prijave projekta na razpis dolgotrajne ter s katerimi napakami se pri prijavi najpogosteje srečujete?
6. Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno poenostaviti oziroma spremeniti v postopku pridobivanja evropskih sredstev?
7. Ali bi povezovanje zasavskih občin pri izvedbi projektov pripomoglo k bolj uspešnemu pridobivanju evropskih sredstev?
8. Kateri je bil najpomembnejši projekt izveden v finančni perspektivi 2007-2013 s strani Občine Hrastnik? Zakaj?
9. Trenutno je v izvajanju finančna perspektiva 2014-2020. Ali se projekti v Občini Hrastnik izvajajo po predvidenem načrtu?